Prijs f 0.50

5e JAARGANG No. 5
MEI 1951

NEDERLAND POLEN

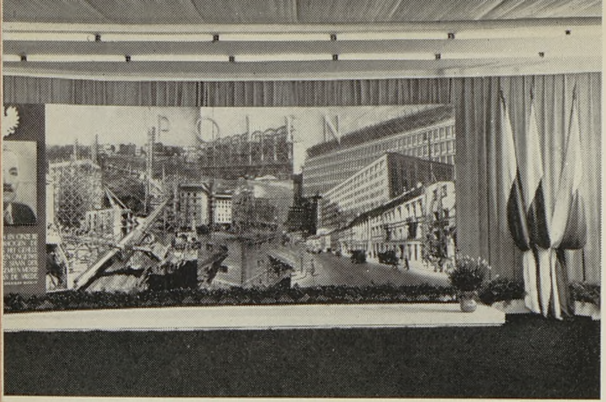
R 17

UIT DE INHOUD:

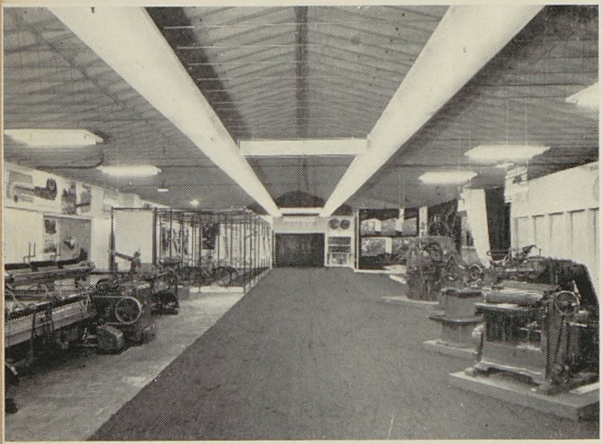
UITGAVE DER VERENIGING NEDERLAND-POLEN

„Halka" uit de Moniuszko-film „De première van Warszawa"

Polen op de Utrechtse Jaarbeurs van 2—12 April '51

Tentoongestelde Poolse machines.

Textielproducten uit Polen op de Jaarbeurs.

Poolse stand van kristal- en porceleinproducten.

Pools paviljoen op de Jaarbeurs Croezelaan te Utrecht.

De Poolse buitenlands

Aan het einde van dit jaar heeft Polen een begin gemaakt met de tenuitvoerlegging van het algemene plan tot uitbreiding en reorganisatie van zijn economie. In het tijdvak van 1950 tot 1955 zal Polen immers de krachtsinspanning opbrengen, die nodig is om het land snel een vervolmaakt industrieel apparaat te verschaffen, en om de productieve krachten van elke categorie te doen toenemen, hetgeen het mogelijk zal maken het levenspeil van de bevolking zowel in materieel als in geestelijk opzicht te verheffen.

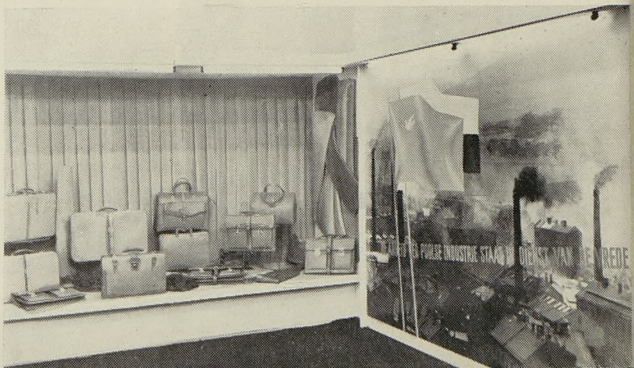
Het spreekt vanzelf, dat de reusachtige groei van het economisch potentieel van Polen zijn handel met het buitenland geheel zal wijzigen en het in staat zal stellen zijn ruiltransacties op dit gebied op grote schaal tot ontwikkeling te brengen. Zijn invoer moet zijn nationale economie verzekeren van de onmisbare voorzieningen van kapitaalgoederen en grondstoffen, die het niet of slechts onvoldoende voortbrengt. Op gelijke wijze zal het de uitvoer moeten ontwikkelen van de overschotten van zijn eigen productie, hetgeen het in staat zal stellen de kosten te dekken die de invoer met zich mee brengt.

Aan het einde van het zes-jarenplan, in 1955, zullen zijn buitenlandse ruiltransacties met 40% toenemen vergeleken met het voor-oorlogse peil, getuige de volgende vergelijkende tabel:

Jaar	Waarde van de handelsomzet in millioenen roebels.	Nominale index ten opzichte van: de vooroorlogse periode	1949
1938	2,848	100	—
1949	5,012	176	100
1955	7,000	246	140

Tot de voornaamste factoren van deze economische politiek moeten gerekend worden de betrekkingen — die voortdurend nauwer aangehaald en verder ontwikkeld worden — met de U.S.S.R. en de andere Oost-Europese nabuurstaten.

De nieuwste producten op het gebied van Pools lederwerk op de Jaarbeurs trokken veel belangstelling in de handelskringen.

MAANDBLAD TER BEVORDERING DER ECONOMISCHE EN CULTURELE BETREKKINGEN

Redacteuren:
S. van Praag
M. Górzyński

Postrek. 518467
Penningm. v. d.
Ver. Nederland-
Polen - Leiden

Nederland-Polen

Redactie-Secretariaat: (Redakcja i Administracja) J. W. Brouwersplein 7 - Telefoon 20992 - Amsterdam

handel in het kader van het zes-jaren-plan

De uitbreiding van deze economische samenwerking zal het onmiddellijke op gang brengen van de productie-krachten van het land mogelijk maken en zal daardoor in grote mate een gunstige invloed uitoefenen op de uiteindelijke overwinning van het socialisme.
Zowel de vriendschapsbanden en de belangengemeenschap van de oostelijke landen als de leiding van hun economisch leven door een vast plan, zijn de waarborgen voor het goed functionneren van hun ruilhandel, alsmede van hun voortschrijdende ontwikkeling.
Die richtsnoeren stellen deze landen in staat hun importbehoeften op zeer lange termijn met logische zekerheid vooruit te overzien; zij hebben het hun mogelijk gemaakt zich voor goed vrij te maken van de conjuncturen en de crises van de kapitalistische wereld.
Gedurende het gehele zes-jarenplan, dat in 1955 afgesloten zal zijn, zal Polen zijn ruilhandel met de Sowjet-Unie, de andere bevriende Oost Europese landen, de Duitse Democratische Republiek en het democratische China in steeds toenemende mate ontwikkelen, tot een peil van 120%. Bijgevolg zal het aandeel van deze landen in de buitenlandse handel van Polen met 68% stijgen, een verhouding die echter nog in feite overtroffen zal worden.
Op de eerste plaats in deze handelstransacties met Polen staat de Sowjet-Unie, waarmee het in 1948 en in 1950 twee belangrijke overeenkomsten op lange termijn heeft gesloten. De Sowjet-Unie blijkt inderdaad de belangrijkste leverancier van kapitaalgoederen en ruwe grondstoffen te zijn; tezelfder tijd is zij de voornaamste afneemster van de producten van de Poolse industrie. Bovendien komt de U.S.S.R. Polen te hulp door haar technisch en wetenschappelijk potentiëel, door haar belangrijke credieten, die bestemd zijn om de aankopen van kapitaalgoederen te financieren.
De credieten, door de U.S.S.R. toegestaan op grondslag van de bovengenoemde overeenkomsten, zullen in het geheel 2,2 milliard roebels bedragen. Er moet de nadruk op worden gelegd, dat de aflossing van deze credieten, door de levering van industriële producten, in latere handelstransacties geregeld zal worden; zij zal ten uitvoer worden gebracht door de levering van goederen vervaardigd in de fabrieken, waarvan Polen op het ogenblik de uitrusting op crediet uit de Sowjet-Unie krijgt.
Volgens de cijfers, die door het plan voor het tijdvak van 1950 tot 1955 voorzien zijn, zal de algehele uitbreiding van de ruilhandel tussen Polen en de Sowjet-Unie een peil van ongeveer 138% bereiken. Het openen van de credieten heeft tot gevolg, dat de invoer overweegt en een percentage van 160 zal bereiken, terwijl de uitvoer niet meer dan 116% zal bedragen.
De Sowjet-leveranties zullen in grote mate de behoeften van Polen dekken, zowel aan machines en kapitaalgoederen, als aan onmisbare grondstoffen, zoals ijzer en magnesium, olieproducten, rubber, edele metalen, enz....
Dit geweldige programma van economische samenwerking met de landen van het Oosten zal Polen niet beletten met de andere landen van de wereld handelsbetrekkingen te onderhouden, betrekkingen op grondslag van wederzijds voordeel, waarbij het zich evenwel tegen de pogingen tot discriminatie van zijn buitenlandse handel keert.
Wijzigingen in de aardrijkskundige orientatie van de buitenlandse handel van Polen hangen vanzelfsprekend ook af van de wijziging van zijn bedrijfseconomische orientatie. Overeenkomstig het beginsel van de economische herconstructie en van de industrialisatie van het land, zal de invoer vooral de leveranties van uitrustingen omvatten. De invoer van deze goederen zal 2½ × toenemen ten opzichte van 1949 en zal voor 1955, 40% van het geheel van de invoer eens zal ook de invoer van grondstoffen en halffabrikaten zal slechts onmerkbaar toenemen, tengevolge van de ontwikkeling van de eigen productie hiervan. Eveneens zal ook de invoer van grondstoffen slechts in zeer geringe omvang toenemen.
Het plan voor de invoer van grondstoffen voorziet in een vermeerdering van zulke grondstoffen die onontbeerlijk zijn voor de productie van kapitaalgoederen, en in een toenemende vermindering van de invoer van grondstoffen, die voor de vervaardiging van verbruiksgoederen nodig zijn.
Ook in de uitvoer zullen zich grote veranderingen voordoen. De uitvoer van landbouw- en industriële producten zal aanzienlijk toenemen, terwijl die van de grondstoffen en halffabrikaten op het huidige peil gehandhaafd zal worden.
Het gevolg van deze nieuwe economische politiek zal zijn, dat landbouwproducten op de post van de uitvoer de voorrang boven alle andere zullen krijgen.
Waar de uitvoer van landbouwproducten in 1949 20% bedroeg, zal hij in 1955 tot 26% stijgen; wat de industriële producten betreft, hiervan zal de uitvoer in de loop van hetzelfde tijdvak van 16,2% tot bijna 27% toenemen.
De betrekkelijke inkrimping van de uitvoer van grondstoffen kan uit de volgende cijfers blijken: de steenkool, die in 1949 meer dan 48% van de gehele Poolse uitvoer besloeg, zal in 1955 33% innemen, ondanks een zekere stijging van de uitvoer van deze grondstof in absolute waarden.
Kortom, men moet vaststellen, dat de buitenlandse handel van Polen in de loop van de periode van het

zes-jaren-plan gekenmerkt zal worden door:
— een zeer belangrijke stijging van zijn omzet;
— de ontwikkeling van de economische betrekkingen en de uitbreiding van de ruilhandel met de Sowjet-Unie, de bevriende Oost-Europese landen, de Duitse Democratische Republiek en het democratische China;
— grote herconstructies in zijn economische onderbouw; de uitbreiding van de invoer van kapitaalgoederen, en van de uitvoer van landbouw- en industrieproducten.

De deelname van Polen aan de Internationale Jaarbeurzen, zo als b.v. die aan de Jaarbeurs te Utrecht, getuigt van zijn streven om zijn handelsbetrekkingen ook met het Westen tot grotere ontwikkeling te brengen. De Nederlandse zakenwereld kan zich overtuigen van de exportmogelijkheden welke Polen biedt.

De Pools-Nederlandse handelsbetrekkingen van na de 2de Wereldoorlog zijn gekenmerkt door voortdurende groei wat het volume en ook de verscheidenheid der producten betreft.

Terwijl in het begin, als basis voor de Poolse export alleen in aanmerking kwamen de belangrijkste grondstoffen en halffabrikaten, vooral: kolen, cement, gezaagd hout, ijzer en sommige chemische grondstoffen, omvat de Poolse export heden een betrekkelijk grote verscheidenheid van goederen, zoals bv.:

1) op het gebied van de werktuigen metaalindustrie: verschillende machines voor hout- en metaalbewerking, precisie-apparaten, microscopen, optisch- en laboratoriumglas, textiel- en landbouwmachines, chemische installaties, massagoederen zoals: spijkers, klinknagels, schroeven, rijwielen, rijwielonderdelen enz.;
2) op het gebied van landbouwen kweekproducten: granen, cichorei wortel, mout, alcohol, harsen, vlees en conserven, pootaardappelen;
3) op het gebied van textiel- en leerproducten: weefsels van wol, katoen, linnen en jute, confectie, kousen van het type „steelon", synthetische vezels, galanterie, lederwaren;
4) op het gebied van de houtindustrie: mijnhout, telefoonpalen, triplex hout, gebogen- en andere meubels;
5) op het gebied van de ceramische- en glasindustrie: porcelein, aardewerk, kristal, tafelglas en glasgalanterie, speciaal gewapend glas, spiegelglas en sierglas;
6) op het gebied van de papierindustrie: „tomogan" papier, „kracht" papier, sulfaat papier en verschillende speciale papiersoorten;
7) op het gebied van de chemische industrie: verschillende chemische koolachtige halffabrikaten, zinkwit, lithopoon, menie, glicerine, verfstoffen en ten slotte
8) een reeks van verschillende artikelen o.a. fototoestellen, kerstboomartikelen, brandewijn enz.

Polen werd anderzijds gedurende de laatste vier jaar, niet alleen een vaste en belangrijke afnemer van de traditionele Nederlandse transito markt voor grondstoffen, maar ook, in steeds grotere mate, voor de talrijke en verschillende producten van de Nederlandse industrie, landbouw en visserij.

De grote verscheidenheid van industriële artikelen, welke door Polen in Nederland gekocht worden, omvat een reeks artikelen te beginnen met de kapitaalgoederen der werven en der Nederlandse metaal- en electrotechnische industrie, verder chemische producten en vele andere industriële artikelen tot aan aromatische essences en schoeisel toe. Eveneens worden de land- en tuinbouwproducten van Nederland door Polen geïmporteerd. Daarmee eindigt echter de economische samenwerking der beide landen nog niet. Zij vindt haar uitbreiding en aanvulling in de wederzijds vruchtbare samenwerking tussen de Poolse en Nederlandse dienstverlening, zoals tot uitdrukking komt in de activiteiten van: scheepvaart-lijnen, verzekerings- en trustmaatschappijen, expeditiebedrijven enz. Deze samenwerking is gebaseerd op de snelgroeiende handelsbetrekkingen der twee landen.

De tot dusver bereikte resultaten van de naoorlogse Pools-Nederlandse handelsbetrekkingen openen verdere gunstige perspectieven voor de ontwikkeling van de wederzijdse goederenruil, mits deze berust op gelijkheid van rechten en ten voordele strekt aan beide partijen. Deze goederenruil vormt alsdan ook een bijdrage tot het werk ten behoeve van de vreedzame samenwerking tussen de volkeren.

Uitbreiding en modernisering van de scheepvaart op de Oder

Voor het Pools economische leven en voor de ontwikkeling van de twee grootste Odersteden Szczecin en Wrocław bezit de Oder als verbindingsweg tussen het Silezische industriegebied en de uitvoerhaven Szczecin beslissende betekenis. Ook Tchechoslowakije leidt een groot deel van zijn goederenvervoer, vooral van massa-artikelen, over de Oder. Reeds tijdens het drie-jarenplan 1947/49 werd de Oder weer over zijn gehele stroomgebied bevaarbaar gemaakt en er werd een Oderflottielje samengesteld.

Ook de belangrijkste Oder-binnenhavens werden in dit tijdsverloop weer in bedrijf gebracht en wel die van Koźle, Wrocław en Kostrzyn, evenals de Oderhaven van Szczecin; hetzelfde geldt van twee grote stuwdammen bij Odmuchowa en Turawa met een volume van 190 m^3, die de Oder bij lage waterstand op peil moeten houden. In het kader der investeringen voor de Oderscheepvaart van het Zesjarenplan wordt o.a. een derde grote stuwdam gebouwd, die de Oder zelfs gedurende langere perioden van droogte een voldoende watertoevloed voor de instandhouding van de scheepvaart zal garanderen. Bovendien wordt bij Brzeg, het tot nu toe voor de scheepvaart moeilijkste deel van de rivier, een sluizensysteem aangelegd.

Tot 1955 zullen verder nieuwe sleepboten met een gezamenlijke tonnage van 90.000 ton gebouwd worden en gelijktijdig zal het aantal sleepstoomboten uitgebreid worden. Men heeft besloten hierbij van het tot nu toe gebruikelijke type vrachtboot af te wijken en een speciaal, geheel uit binnenlandse grondstoffen vervaardigd type — de zgn. „Grote Wroclawer" — uit te brengen, dat ten aanzien van het bestaande type een groter laadvermogen, en wel van 65% tegenover 58%, zal bezitten. Deze vrachtboten worden reeds geruime tijd in serieproductie gebouwd.

De belangrijkste Oderhavens worden voorzien van mechanische laadinstallaties. Naast de stijging van het steenkool- en ertsvervoer moet het massa-vervoer ook voor talrijke andere artikelen worden uitgebreid. In de komende jaren zal ook begonnen worden met nachtelijk scheepsverkeer, terwijl tot nu toe alleen overdag gevaren werd. Men verwacht hiervan een stijging van het vrachtverkeer met ongeveer 20%.

Behalve het goederenvervoer wordt ook het personenvervoer op de Oder uitgebreid, vooral in de buurt van grote steden, zoals Szczecin en Wrocław.

Tegelijk met al deze maatregelen voorziet men een aanzienlijke daling van de bedrijfskosten. Door talrijke, zowel technische als organisatorische verbeteringen zullen de kosten in de loop van de komende jaren met 30% dalen.

INDUSTRIE-COMPLEX VAN NOWA HUTA IN AANBOUW

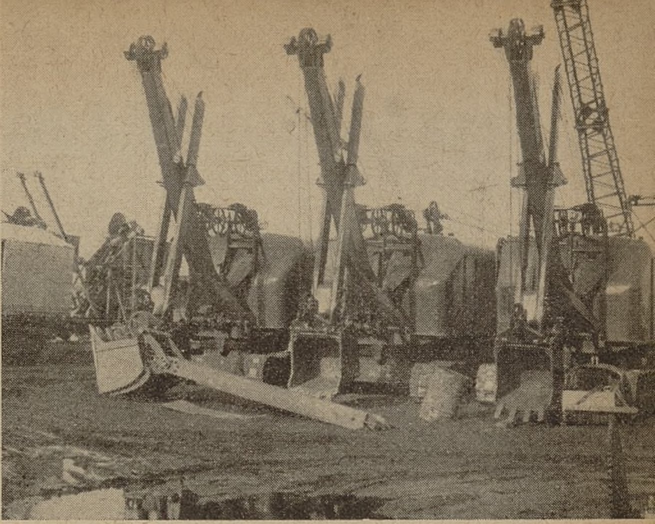
Staalproductie begint reeds in 1951

De ontwikkeling van het geweldige hoogovenbedrijf Nowa Huta bij Kraków, welks capaciteit de totale productie van alle 23 hoogovens van Polen vóór de oorlog nog zal overtreffen, is in een nieuwe fase gekomen. Begonnen werd met de bouw van het industrie-complex.

Bij deze bouw zullen de producten van een half jaar van alle cementfabrieken van Polen en 100 millioen bakstenen worden verbruikt. Door de ver gaande mechanisering van het bouwbedrijf, het drieploegenstelsel en het feit, dat de benodigde bouwmaterialen voor een belangrijk deel op de plaats zelf gefabriceerd worden, zal een „wonder" tot werkelijkheid kunnen worden: Nog vóór het eind van het jaar zal een groot aantal der nog nauwelijks in aanbouw zijnde fabrieken met hun productie een aanvang maken. De hoogovens van dit complex zullen, vergeleken met de tot nu toe bekende types een vijf maal grotere capaciteit bezitten en met een nieuw soort cokes worden gestookt, die door de Poolse mijnbouw pas kort geleden werd gewonnen.

Behalve de eigenlijke industriebedrijven ontstaat een reusachtige steenbakkerij, de tot nu toe grootste van Polen, verder grootbedrijven voor de fabricage van constructie-onderdelen voor de in aanbouw zijnde bedrijven, terwijl weer een andere fabriek dagelijks een enorme hoeveelheid hoogwaardige mortels levert aan het leger van metselaars. In de zomermaanden, waarin de bedrijvigheid uiteraard haar hoogtepunt bereikt, zal het materiaalverbruik tot niet minder dan 700 wagonladingen per dag stijgen. Een eigen wegen- en spoorwegnet met bijbehorend wagenpark zorgt voor de snelste verdeling der bouwmaterialen. Eind Januari van dit jaar omvatte dit net reeds 30 km straat- en 16 km spoorweg, waarbij een grote brug en 20 spoorwegviaducten.

Nabij het complex wordt een grote binnenhaven aangelegd, waarvoor tot nu toe meer dan 1 millioen kub. m grond is uitgegraven. Deze binnenhaven zal met de Weichsel en van daaruit met het Silezische industriegebied verbonden worden en zodoende aangesloten zijn op de scheepvaart op de Oder.

Deze excavateurs zijn geleverd in het kader van het verdrag tussen Polen en de U.S.S.R. Het transport naar de plaats van bestemming.

Ook met de bouw van de op 2 km afstand gelegen arbeidersstad Nowa Huta is men reeds ver gevorderd. Daar de arbeidskrachten voor de opbouw voor het overgrote deel uit jeugdige arbeiders, waaronder veel jonggehuwden, bestaan, die later in de staalfabriek zullen worden omgeschoold, heeft men met dit feit ruimschoots rekening gehouden bij het opstellen der plannen voor de woningbouw. Een andere speciale eigenschap van de nieuwe stad ligt in het feit, dat haar toekomstige bewoners voor een groot deel, wel voor 50%, tot de werkende bevolking behoren. Deze omvat ook een betrekkelijk hoog percentage werkende vrouwen, die in de nabijgelegen tabaksfabrieken, die verbouwd worden, werk zullen krijgen.

Er ontstaat een nieuw katoen-complex.

Even grote betekenis als het hoogoven-complex Nowa Huta voor de staalproductie zal een eveneens in de wojewollschap Kraków ontstaand complex voor de katoenindustrie krijgen, dat uit twee spinnerijen van enige honderden meters lang, twee eveneens reusachtige zalen voor de weverij, een aantal grote magazijnen, een reinigingsgebouw en een aantal hulpgebouwen bestaat. Terwijl de productie nog dit jaar zal beginnen, is de definitieve aflevering van dit enorme complex voor 1955, het laatste jaar van het Zesjarenplan, voorgeschreven.

In verband met de bijna volledige mechanisering van het productiebedrijf, zullen de afzonderlijke afdelingen ervan door een net van onderaardse gangen met elkaar verbonden zijn, waar het gehele transport binnen het bedrijf langs pneumatische weg en door middel van speciale wagens zal plaatsvinden. Een lichtinstallatie en luidsprekers zullen het directe contact tussen de afdelingen en tussen deze en de bedrijfsleiding tot stand brengen.

Ook kwesties van hygiëne en van veiligheid bij de arbeid zullen volledig en op de modernste wijze worden opgelost, men krijgt namelijk parket- inplaats van cement vloeren in de fabriekshallen, men bouwt exhausters voor het wegzuigen van de stof en men maakt gebruik van neon-lichtbuizen als lichtbron, enz. En vlak bij het bedrijf verrijst reeds het eerste complex van de toekomstige arbeiderswoonwijk, die o.a. velerlei culturele, sociale en sanitaire instellingen zal bezitten, waaronder — met het oog op het feit. dat een overwegend deel van het personeel uit vrouwelijke krachten zal bestaan — talrijke crèches en kleuterscholen. Ook is reeds gezorgd voor hen, die rust nodig hebben of van hun vacantie buiten willen genieten: een naburig bergdorp is al voorzien van de modernste instellingen op dit gebied.

Arbeid in het hoogovenbedrijf

EEN SUIKERPRODUCTIE VAN 955.000 TON

De productie van suiker in Polen is van alle consumptiegoederen het meest gestegen en heeft zich het snelst ontwikkeld. De productie bedroeg in 1938: 491.000 ton, in 1947: 624.000 ton, in 1949: 745.000 ton en in 1950: 955.000 ton. Opmerkelijk is vooral de sprong in 1950, het eerste jaar van het Zesjarenplan.

Eind 1950 bereikte Polen een suikerproductie, die bijna dubbel zo hoog was als die in 1938.

De suikerindustrie had een opbrengst van 955.000 ton, hetgeen betekende de vervulling van het plan voor 115% en een productie-overschot van 128.000 ton. Vergeleken met 1949 is de productie van suiker met 210.000 ton toegenomen. Dit is de grootste toeneming sinds de periode 1946—1950 om maar in 't geheel niet te spreken van de vooroorlogstijd, waarin de suikerproductie eerder een dalende tendens vertoonde.

Deze gunstige resultaten van de suikercampagne in 1950 zijn aan talrijke factoren toe te schrijven. In de eerste jaren na de oorlog ontwikkelde de suikerproductie in Polen zich slechts langzaam tengevolge van de betrekkelijk geringe suikerbuitenoogsten. De opbrengsten per ha waren slechts ongeveer 90% van de vooroorlogse oogst. In 1950 echter trad in dit opzicht een wezenlijke verbetering op. De steun van staatswege in de vorm van credieten voor mest en bebouwing, verder het beschikbaar stellen van goede kwaliteit zaad, de actie voor contract-bebouwing en ten slotte de hulp van vakmensen maakten een veel gunstiger oogst mogelijk, die per ha 11.100 kg opleverde tegenover 9000 kg in het jaar 1940.

De tweede factor, die tot een hogere suikerproductie bijdroeg, was de beweging voor arbeidswedijver, waaraan alle suikerfabrieken meededen. Deze had ook een geringer verlies tot gevolg bij de verwerking en een besparing op het verbruik van grondstoffen en kolen. Hierdoor werd het mogelijk, de campagne nog voordat de vorst inviel te beëindigen.

De productiviteit van de suikerfabrieken nam in het laatste jaar verheugend toe. Tijdens de laatste campagne konden ongeveer 20.000 ton kolen worden bespaard.

De derde factor ter verhoging van de suikerproductie was de uitbreiding van de met suikerbieten bebouwde oppervlakte en de grotere opbrengst aan suikerbieten. Deze bedroeg in 1950 in totaal 5.640.000 ton, dat is 18% meer dan in 1949.

Het binnenlands verbruik van suiker per hoofd der bevolking is in zekere zin een maatstaf voor de levensstandaard der bevolking. De verhoogde levensstandaard en de grotere koopkracht der bevolking vertonen zich o.a. in het toegenomen verbruik van dit artikel. Anderzijds hebben lage inkomens en een zwakke koopkracht een geringer verbruik van verschillende artikelen, vooral van suiker, tengevolge.

Vóór de oorlog behoorde het suikerverbruik in Polen tot het laagste van Europa.

In de jaren 1932 tot 1934 bedroeg dit jaarlijks verbruik per hoofd der bevolking slechts 8,9 kg, terwijl in Tchechoslowakije 18,1 kg, in Duitsland 19,1 kg en in Frankrijk 24 kg werd verbruikt. In de jaren 1929 tot 1935 was er zelfs een dalende tendens merkbaar, terwijl in 1929 per hoofd der bevolking 11,9 kg werd verbruikt, was dit in 1934 nauwelijks 9 kg. Pas in de jaren 1936/38 kwam een nieuwe stijging (12,2 kg).

Deze cijfers bewijzen duidelijk, dat de lage lonen van de arbeiders en kleine boeren de koopkracht van de grote massa binnen zulke enge grenzen terugdrongen, dat suiker voor hen een onbereikbaar artikel was.

Na de oorlog steeg de levensstandaard in Polen door verhoging der reële lonen, door het verdwijnen der werkloosheid, door vastheid van werkgelegenheid en door een hieruit voortvloeiend toenemend verbruik van verschillende kwaliteitsartikelen, waaronder ook suiker. Het gemiddeld jaarlijks verbruik van suiker per hoofd der bevolking dat in 1928 nauwelijks 12 kg was, steeg in de jaren 1946 tot 1950 tot 24 kg en bedroeg dus het dubbele van het vooroorlogse verbruik.

De toegenomen productie van de suikerindustrie dekt volledig het binnenlands verbruik en maakt ook export van suiker mogelijk. Evenals de Poolse kolen, verovert ook de suiker steeds meer buitenlandse markten en neemt in de Poolse handelsbalans een belangrijke plaats in. Reeds thans is Polen een der grootste suikerproducenten van Europa en de toename van het suikerverbruik per hoofd der bevolking kan een vergelijking met de Europese landen glansrijk doorstaan.

Het resultaat van de suikercampagne voor 1950 is een bewijs, dat de aan de suikerindustrie gestelde taak voor 1953 reeds in de campagne van 1951 kan worden vervuld.

ONTWIKKELING VAN DE HOUTVERWERKENDE INDUSTRIE

De plannen voor de economische ontwikkeling van Polen houden rekening met een opmerkelijke toename van fabrieken voor de chemische verwerking van hout. Deze gaat harmonisch samen met de in de plannen voorgeschreven ontwikkeling der chemische industrie in het algemeen.

In 1945/46 nam het bestuur van het staatsbosbeheer twee fabrieken voor droge houtdistillatie, een terpentijnfabriek, twee harsdistilleerderijen en een fabriek voor extracten over. Toen het staatsbosbeheer de genoemde bedrijven overnam, stond het voor de niet geringe taak, ze zo snel mogelijk weer op te bouwen en de productie op gang te brengen, aangezien ze voor 35—65% verwoest waren.

Voor degelijk en nauwkeurig opbouwwerk was geen tijd. In vele gevallen moest men surrogaten gebruiken en verouderde machines monteren. Een algemene herziening stelde men tot later uit. En toch werden in de eerste productiejaren alle plancijfers bereikt en voor een deel zelfs verre overtroffen. De volgende cijfers van het driejarenplan bewijzen dit:

Houtskool werd geproduceerd in een hoeveelheid, die 147% van het plancijfer bedroeg, houtteer 188%, azijnzure kalk 127%. De productie van methanol bereikte 120%, van oplosbare middelen 117%, van terpentijn 119%, van colophonium 130% van de plancijfers. Andere nevenproducten van de chemische houtverwerking bereikten 349%.

De gunstige ontwikkeling van deze productie droeg ertoe bij, dat de distributie van talrijke grondstoffen betrekkelijk vroeg kon worden opgeheven. Nog in 1947 was terpentijn in Polen gedistribueerd. In 1948 kon dit artikel reeds worden geëxporteerd. In 1949 vergrootte Polen zijn uitvoer van terpentijn met 60%, vergeleken met het jaar 1948. In dit verband zij erop gewezen, dat Polen in de jaren 1920 tot 1933 op de invoer van terpentijn was aangewezen.

De buitenlandse afnemers noemden dit Poolse artikel technisch uitstekend.

Terloops zij hier tevens opgemerkt, dat de Poolse harsverwerking in technisch opzicht een leidende positie inneemt zoal niet in de wereld, dan toch minstens in Europa.

De productie van colophonium, de tweede belangrijke grondstof na de terpentijn, heeft zulk een peil bereikt, dat de invoer van dit product overbodig is geworden.

Van de restproducten van de droge houtdistillatie, kool en teer, kan worden gezegd, dat zij geen grote aanwendingsmogelijkheden meer hebben en dat de export ervan betrekkelijk onbelangrijk is. Onder het Zesjarenplan zal weliswaar de productie van houtskool, vooral voor de hoogovenindustrie, verhoogd worden. Dit hangt samen met de bouw van speciale ovens in deze industrie, die moeten dienen voor het uitsmelten van ruw ijzer uit bijzondere ertssoorten. Het gebruik van houtskool zal de kwaliteit van bepaalde staalsoorten verbeteren.

De productie van azijnzure kalk, die voor de productie van aceton dient, wordt niet verder uitgebreid, aangezien Polen deze grondstof, dank zij de technische ontwikkeling, door een synthetische kan vervangen. Doorslaggevend was hierbij niet alleen de kwaliteit van het vervangingsproduct, maar ook de kostenberekening. Hetzelfde geldt voor methanol, een voor de vervaardiging van formaline noodzakelijk product.

Tijdens het Zesjarenplan is aan de houtverwerkende industrie een grote taak opgelegd. Er moet een modernisering van de bedrijven komen, die zo sterk zullen worden uitgebreid, dat het gewonnen hars nog in hetzelfde seizoen ineens kan worden verwerkt. Hier zij vermeld, dat de harswinning een niet onaanzienlijke inkomensbron vormt voor de dorpsbevolking.

Het winnen van hars geschiedt van Februari tot October. Bij de in Polen aangewende methode behoudt het hout na de harswinning zijn technische waarde. Nog kort geleden werden voor de harswinning bomen genomen, die tot 180 cm hoog waren. Bij de nieuwere methoden echter is het mogelijk, bomen tot een hoogte van 3 m voor de harswinning te gebruiken. Tegenwoordig worden deze methoden aangewend in streken, waarin voor het merendeel harsarme bomen groeien.

Door een planmatige harsverwerking, die in één enkel seizoen plaats heeft, is het mogelijk, dat de harsfabrieken zich slechts gedurende de zomermaanden met de harsproductie bezighouden. In de winter zullen de fabrieken andere producten voortbrengen. Etherische oliën uit dennenaalden en leerlooiersextracten uit dennenschors worden in de winter geproduceerd. Dank zij deze indeling van de arbeid kan het personeel van de harsfabrieken het gehele jaar door aan het werk worden gehouden.

De productie van etherische oliën valt in twee fasen uiteen: de verwerking direct op de plaats van het winnen der grondstoffen en de productie in de fabriek.

Naast de speciale resultaten van de chemische houtverwerking en de productie van grondstoffen hebben nog vele andere takken van de bosbouw uitstekende resultaten bereikt, zo op het gebied van looischors, van allerlei zaden, van paddestoelen, bessen en op het terrein van de jachtbuit.

Veel hiervan werd in de laatste jaren zo uitgebreid, dat de uitvoer dezer producten naar overzeese landen mogelijk is geworden.

Polen bezit velerlei soorten bomen en struiken, waarvan het hout of de schors het door de lederindustrie verlangde materiaal kunnen leveren. Hiertoe behoren: den, eik, wilg, berk en populier. De productie der looiindustrie is gebaseerd behalve op exotische looistoffen vooral op dennen en eiken, terwijl de producten van andere boomsoorten slechts worden benut als bijmengsel. De in Polen ondernomen wetenschappelijke onderzoekingen hebben aangetoond, dat door de bestaande drie extractiebedrijven jaarlijks ongeveer 5000 ton watervrij looiextract kan worden geproduceerd.

De eikenlooistof is, doordat er te weinig wordt gekapt, in Polen betrekkelijk zeldzaam.

Eikenschors wordt in Polen slechts in beperkte mate verzameld en dan nog maar alleen enkele soorten. De jaarlijkse productie bedraagt dan ook nooit meer dan 400 ton. Dit was de aanleiding tot het uitwerken van nieuwe methoden tot het winnen van looistof uit afval van eikenhout. Als grondstof wordt in dit geval al het afval van de eikenhout verwerkende bedrijven gebruikt.

De hoeveelheid afval van slechts één bedrijf in Polen bedraagt ongeveer 15000 kub.m eikenhout per jaar met een vochtigheidsgehalte van 10%. Gaat men ervan uit, dat een kub.m eikenhout-afval gemiddeld 900 kg weegt, dan krijgt men 13.500 ton grondstof. Rekent men de hoeveelheid te gebruiken afval op ongeveer 9%, dan is het mogelijk, circa 1.100 ton watervrij looiextract te produceren.

Hand in hand met de ontwikkeling der hout verwerkende industrie gaat de uitbreiding der Poolse chemische industrie. Het Zesjarenplan schrijft een aanzienlijke ontwikkeling van beide industrietakken voor, die niet slechts in kwantitatief en kwalitatief opzicht, maar ook met betrekking tot het sortiment op elkaar afgestemd worden.

Begroting voor 1951

en het nationaal-economisch plan door de Sejm eenstemmig aangenomen

Toelichting van de begroting door de Minister van Financiën DABROWSKY.

Het nationaal-economisch plan van Polen evenals de begroting over 1951 werden op de slotzitting van de Sejm op 22 dezer maand door het huis eenstemmig aangenomen. Van te voren had de Minister van financiën, Dąbrowski, in een uitvoerige uiteenzetting de begroting, die in tegenstelling tot de vorige jaren de gezamenlijke financiën van de staat omvat toegelicht.

Zoals uit de uiteenzetting van Minister Dąbrowski blijkt, toont de begroting van dit jaar, die bijna het tweevoudige van het vorige jaar bedraagt, inkomsten van bijna 56 milliard Złoty, en uitgaven van meer dan 51.8 milliard Złoty, d.w.z. een overschot van ruim 4 milliard Złoty.

Zo zullen in dit jaar, naar uit de gegevens van de Minister blijkt, 79.6 % van de inkomsten uit de gemeenschappelijk geleide economie komen. De socialistische industrie schept in de gesocialiseerde economie de mogelijkheden tot kapitaalsvermeerdering. De verhoging van de totale som is voor 37 % door verhoging van de productie en warenomzet en voor 63 % door daling van de uitgaven voor personeel en materiaal verkregen. Voor 1951 is verder een verhoging van het nationale inkomen van plm. 18.9 % beraamd.

De verhoging der inkomsten, vervolgde de Minister, verzekert het doorvoeren van de plannen voor het jaar 1951, waarbij het overschot van bepaalde soorten van inkomsten resp. uitgaven, de stand van de financiën onafhankelijk maakt van eventuele seizoenschommelingen. Deze laatste omstandigheid garandeert tegelijkertijd de stabiliteit van de valuta.

Bij een analyse van de inkomstenbronnen, wees de spreker op de dominerende rol van de socialistische economie en noemde als tweede belangrijke omstandigheid, de daling van de inkoopsprijs in allerlei sectoren der nationale economie, die in het geheel 10.2 milliard Zloty, een bedrag groter dan 44% van het gezamenlijke investeringsplan vertegenwoordigt.

De daling der inkoopsprijzen vormt een deel van de Poolse valutapolitiek. Voorts kondigde de Minister van financiën een verdere verhoging van de koopkracht der Zloty aan, waarbij hij er aan herinnerde, dat de na het einde van het vorige jaar gevolgde valutaherziening, het vertrouwen in deze valuta heeft versterkt. Dit komt o.a. tot uitdrukking in het groeiend aantal spaarconto's, dat in begin Maart van dit jaar 750.000 bedroeg en dagelijks met 3000 toeneemt.

Van de gezamenlijke uitgaven zijn 72.2% voor de uitbreiding van het economisch potentieel en voor sociale zorgen en culturele doeleinden, 12.9% voor staats- en justitiekosten, 7.2% voor de nationale verdediging en 7.7% voor andere uitgavenposten bestemd. De investeringen zullen in 1951 van 23% op 25% van het nationale inkomen worden gebracht.

In de landbouw zullen de uitgaven voor investering in de staatsmachinecentra dit jaar ongeveer 231% hoger liggen.

Tijdens de laatste 6 jaren hebben de uitgaven voor de economische ontwikkeling evenals die voor culturele en sociale doeleinden steeds een sterke stijging vertoond, terwijl de administratiekosten in de huidige begroting met 1.5% zijn gedaald.

Zijn uiteenzetting besluitend, maakte de Minister er nog op attent, dat de staathuishouding dit jaar posten voor de begrotingen van de organen der zelfbestuurde gebiedsdelen, d.i. der territoriale nationale raden, bevatte. Ongeveer de helft van deze bedragen wordt besteed aan uitgaven voor sociale en culturele doeleinden, in het bijzonder, voor volksontwikkeling, volksgezondheid en sociale hulp. Iedere nationale raad van een gebied kan ook op economisch gebied, zijn eigen beschikkingen volkomen zelfstandig treffen, waarvoor hem de andere helft van de begrotingssom ter beschikking staat.

De uiteenzetting van de Minister van financiën werd nog aangevuld door de afgevaardigde Rataj, die een pleidooi hield voor de aanname van de begroting, waarbij hij o.a. wees op de betekenis van de investeringen, waarvan het gezamenlijk bedrag 23.1 milliard Złoty bedraagt en dat voor het grootste deel aangewend wordt voor economische objecten, speciaal industriële en dat dient om Polens ontwikkeling in de rij der industrielanden te bevorderen.

De uitgaven voor de bouw van industrieën met 5000 nieuwe objecten — waaronder verschillende enorme bouwplannen als het staal-hoogovenbedrijf Nowa Huta, de Kosciusko hoogovens, de grote krachtcentrales in Jaworzno, het katoenindustriecomplex in Piotrków e.a. — vertonen als gezamenlijke post de grootste stijging.

Op het gebied van de gemeenschappelijk geleide economie zullen talrijke uit het kapitalisme van voor de oorlog stammende achterstanden opgeruimd worden. Verder is voorzien in het opnieuw bruikbaar maken van 660.000 woonruimten. Zoals de spreker verder naar voren bracht is 31.5 % van de gehele begroting voor sociale en culturele doeleinden bestemd, een bewijs van het streven van de democratische staat naar een voortdurende verhoging van het culturele peil.

Uitvoering van het

Nationaal economische plan voor 1950

en de betekenis daarvan

Het Katholieke tijdschrift „Dziś i Jutro" schrijft hierover:

Het communiqué van de Staatsplancommissie noemt als de twee belangrijkste problemen: dat van de algemene, economische ontwikkeling, de verhoging dus van productie, omzetten, investeringen enz. en dat van de vooruitgang bij toepassing van de socialistische economie.

Het nationale inkomen als fundamentele factor.

Bij de economische ontwikkeling vormt het nationale inkomen de fundamentele factor. Het is het bekende „stuk brood", dat in twee delen moet worden verdeeld: een deel voor het verbruik en een deel voor de investeringen bestemd. De toename van het volksinkomen vormt dus het belangrijkste indexgetal voor de economische ontwikkeling van een land. Daarom moet aan de toename van het Poolse nationale inkomen, die in 1950 niet minder dan 21% bedroeg — tegenover een toename van 15,2% volgens het plan — speciale aandacht worden geschonken.
Om de betekenis van dit getal op zijn juiste waarde te kunnen schatten, moet men het met het nationale inkomen van andere landen vergelijken. Zo bedroeg bijv. de gemiddelde jaarlijkse toename van het nationale inkomen van de leidende kapitalistische landen ten tijde hunner sterkste ontwikkeling, d.w.z. in de jaren 1890—1913: in Engeland 2,44%, in Duitsland 2,65% en in de Ver. Staten 4,11%. Daarentegen bedroeg de toename in de Sowjet-Unie tijdens de doorvoering van het eerste vijfjarenplan: 16,2% en tijdens het tweede: 17,1%.

Omvang der investeringen.

Aansluitend aan de toename van het Pools nationale inkomen hadden grote investeringen plaats, die 53% groter waren dan in 1949 — het plan schreef voor 36% —, een waarlijk verbazingwekkend cijfer, vooral als men bedenkt, dat reeds in 1949 de investeringen, vergeleken met die der vooroorlogsjaren (1938) met 73% waren toegenomen, terwijl het jaar 1938 toch beslist geen crisisjaar meer was.
Behalve aan de omvang der investeringen moet ook aan het verschillend karakter van de tegenwoordige investerings-objecten aandacht worden geschonken. In het afgelopen jaar had op dit gebied een aanzienlijke verschuiving plaats, en wel van de werkzaamheden voor de wederopbouw naar de vestiging van reusachtige industrie-ondernemingen. Deze sterke opwaartse ontwikkeling der investeringen werd bereikt — zoals in het communiqué wordt geconstateerd — behalve door verbeteringen op organisatorisch gebied, vooral door de toename der productie van investeringsgoederen, die bij een aantal industrietakken de door het plan gestelde cijfers overtrof.

Stand der productie in de machine-industrie.

Niet minder opmerkelijk is de productie der machine-industrie, die — hoewel een volkomen nieuwe industrietak voor Polen — een buitengewoon sterke toename en overschrijding van het plancijfer te zien geeft; zo bijv. de productie van vrachtauto's, waar vergeleken met 1949 de toename 209% bedroeg en waar het jaarplan met 16% werd overschreden.
Men moet echter ook de betekenis niet onderschatten van de, zij het dan ook soms relatief verminderde productietoename of een geringere overschrijding van het plan juist op die gebieden, welke reeds in de voorafgaande jaren een hoge stand van de productie bereikten. Zelfs een slechts geringe overschrijding van de plancijfers betekent, gezien de hoge stand der productie, een grote hoeveelheid producten, die wederom de ontwikkeling op andere gebieden bepalen. Een voorbeeld hiervan geeft o.a. de kolenproductie, die vergeleken met 1949 met 5% is toegenomen, terwijl het plan slechts een toename van 2% voorschreef; verder de staalproductie met een toename van 9% en de productie der walserijen met 14%. Men kan hier zelfs zulke gevallen noemen als dat van de werktuigmachineindustrie, waar de productie wel 4% bij het plan ten achter bleef, maar desondanks 23% hoger was dan in 1949. In totaal werd het plan in de socialistische sector van de industrie met 107,4% overschreden, terwijl de waarde der productie, vergeleken met 1949, met 30,8% is toegenomen.

Productie van verbruiksgoederen en landbouwproducten.

Gezien de omvangrijke investeringen en de ontwikkeling der productie van investeringsgoederen, moet met bijzonder grote nadruk worden gewezen op het feit, dat tegelijkertijd ook de productie van belangrijke verbruiksartikelen aanzienlijk is gestegen, zo bijv. die van worst- en vleeswaren met 148%, boter met 41%, wijn met 59%, zeep met 32%, radio-artikelen met 76% en leren schoenen met 27%.
Een eveneens belangrijke stijging tonen de landbouw en veeteelt, waar de productie bij onveranderde prijzen met 13% toenam, en wel bij de landbouw met 6% en bij de veeteelt zelfs met 24%.

Volksontwikkeling en sociale voorzieningen.

Dank zij het feit, dat een belangrijk deel van het volksinkomen voor cultuur en volksontwikkeling, hygiëne en sociale doeleinden was bestemd, is er ook op dit gebied een buitengewoon sterke vermeerdering bereikt. Het communiqué brengt een aantal veelzeggende cijfers, zoals bijv. de toename van leerlingen, die de volksschool hebben afgelopen, met 25% (vergeleken met 1949), van de afgestudeerden op de algemeenvormende middelbare scholen met 38%, van de ambachtsscholen met 20%; verder de toename van plaatsen in sanatoria voor longziekten met 3800, d.w.z. met 28% en van het aantal kinderen in kinderbewaarplaatsen met eveneens 28%.
Tengevolge van de loonsverhoging en de prijsdaling is het gemiddelde reëele loon met 6% gestegen,

terwijl tegelijkertijd de vacanties beter zijn geregeld en de gezondheidsdienst, de culturele en sociale voorzieningen voor de arbeiders zijn uitgebreid.
Tot de toename van de welstand der arbeidende massa's heeft ook de vermeerdering van de woningen in de steden bijgedragen, een vermeerdering van 2% (vergeleken met 1949) tegenover een toename van 1,5% volgens het plan. Er konden 81.600 woningen inplaats van de in het plan voorgeschreven 63.500 worden afgeleverd.

Goederenverkeer.

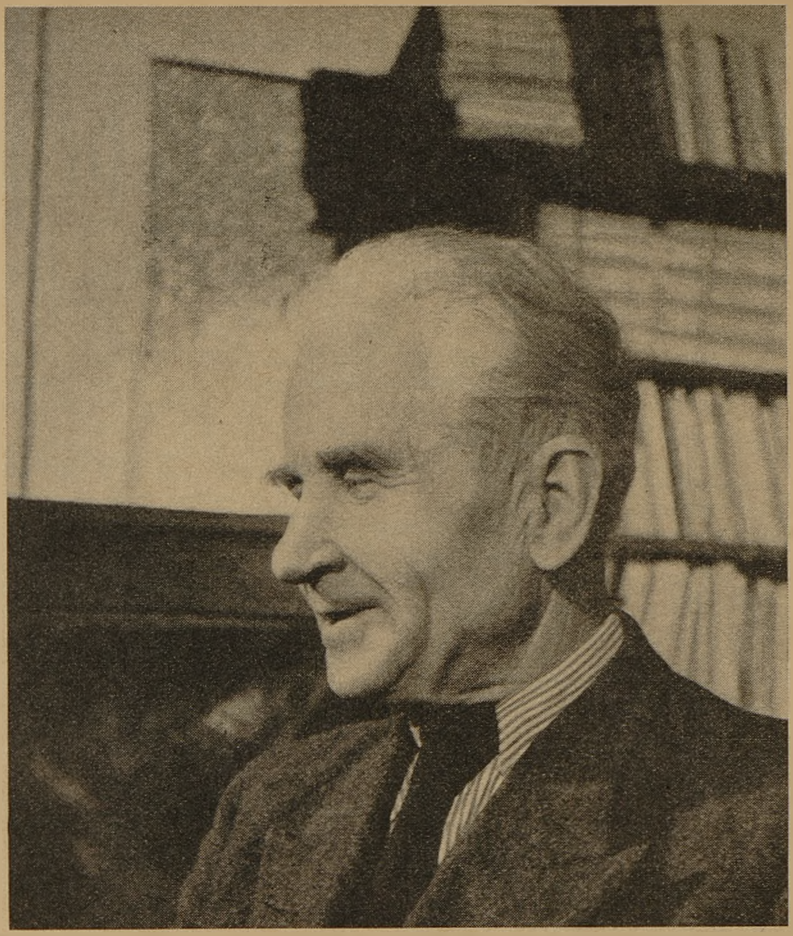
De productievermeerdering in landbouw en industrie ging gepaard aan een vermeerdering van het goederenverkeer, die voor alle transportmiddelen gemiddeld 20% bedroeg. De grotere hoeveelheid goederen bracht een vergroting van de handelsomzet mee van 14,5%.

Landbouw en handel.

Het tweede fundamentele probleem — naast het boven behandelde van de algemene economische ontwikkeling — vormt de ontwikkeling van de socialistische productiewijze. Op dit gebied constateert het communiqué van de Staatsplancommissie belangrijke resultaten, vooral op het gebied van de landbouw en de handel. In de kleinhandel stegen de omzetten in de socialistische sector, vergeleken met 1949, met 36 %, waarbij 15.000 nieuwe verkoopgelegenheden werden opgericht. Een niet minder belangrijke toename boekte de commissie voor de inkoop van varkens, vee, melk en eieren.
In de landbouw maakten de staatslandbouwbedrijven verdere vorderingen en bereikten een zeer sterke toename van hun productie in de belangrijkste productietakken. Zo leverden zij tweemaal zoveel tarwe, rogge en gerst als in 1949 en vergrootten hun veestapel met 42%, de varkensstapel met 61%.
Een buitengewoon sterke toename vertoonde in het afgelopen jaar het aantal landbouw-coöperaties, dat aan het eind van het jaar 2.200 bedroeg. Ook is het opmerkelijk, dat het aantal landbouwmachinestations toenam van 30 tot 156. Een gunstige ontwikkeling van de regeling van het contractenrecht maakte het mogelijk, ook de individuele boerenbedrijven bij het economische plan te betrekken.

De voornaamste factoren bij de uitvoering van het plan.

Als doorslaggevend voor het met succes uitvoeren van het nationale economische plan voor 1950 moeten de volgende factoren worden gezien;
de ontwikkeling van de socialistische arbeidswedijver, die reeds hoge vormen heeft bereikt;
de toename der socialistische accumulatie door verhoging van de arbeidsproductiviteit en verlaging van de productiekosten;
de hervorming van het muntwezen, die de voorwaarden voor een prijsverlaging van consumptiegoederen schiep;
de steun van de Sowjet-Unie, vooral door leveringen van investeringsgoederen.
De overschrijding van het nationale economische plan in het eerste jaar van het Zesjarenplan is ongetwijfeld een groot succes. De gestelde taak was niet gemakkelijk en de internationale politieke situatie, die vanzelfsprekend ook op Polen's economisch leven niet zonder invloed kan blijven, heeft zich niet gunstig ontwikkeld. Juist daarom verdient het door Polen behaalde succes, dat men er speciale aandacht aan besteedt.

Lucjan Rudnicki

geboren in 1882, als zoon van een molenaar, is een schrijver van het nieuwe Polen. Hij leerde aanvankelijk het meubelmakersvak en ging in 1912 in de journalistiek. Voor deze zoon van arme ouders, die het leven van het volk van nabij kende, was het uiterlijk pittoreske van het landleven niet de hoofdzaak. Hij wilde het volk uitbeelden zoals het werkt en strijdt voor een betere toekomst. Voor verdere bijzonderheden verwijzen wij naar ons Aug.-Sept. nummer van 1949. Als bijlage publiceren wij, in afleveringen, met ingang van ons volgend nummer, zijn bekroonde reeds in het Nederlands bewerkte roman „Oud en Nieuw".

De Intelligentie en het Handwerk
in
de Rijen van het Nationale Front

In een artikel, verschenen in de „Kurier Codzienny", het orgaan van de Democratische Partij van Polen, houdt de voorzitter dezer partij, Rabanowski, zich bezig met de bepaling van de plaats, die de bevolkingslaag van de intelligentia en die van het handwerk, — de hoofdpijlers van de democratische partij — op dit ogenblik in Polen innemen t.o.v. de ontwikkeling in Polen, in het bijzonder echter t.o.v. de groei van het nationale front in de strijd voor de vrede en de vervulling van het Zesjarenplan.

Wij ontlenen aan dit artikel de volgende uiteenzettingen:

Reeds in October 1948 — aldus Rabanowski — heeft de Democratische Partij in een verklaring haar standpunt uiteengezet, dat zij zich tesamen met alle werkers aan de zijde der arbeidersklasse schaart bij de opmars naar het socialisme.

Talrijk zijn degenen, die zich losgemaakt hebben van de parasitaire klasse en zich eerlijk inspannen, hun land op loyale wijze te dienen. Het gaat er nu om deze patriotische elementen te bereiken en ze in het kader van het nationale front de noodzakelijkheid aan te tonen van een gemeenschappelijke strijd voor gemeenschappelijke doeleinden tegen een gemeenschappelijke vijand.

De schrijver geeft dan een uiteenzetting van de innerlijke verandering, die zich bij een groot deel der intelligentia heeft voltrokken en wijst in dit verband op het feit, dat de intelligentia weliswaar de ondergang en ineenstorting beleven moest van de autoriteiten, die ze vroeger gediend had, dat zij zelfs in het eindstadium van de kapitalistische wereldheerschappij met haar onmenselijkste vorm, het Hitlerfascisme in aanraking gekomen was, doch dat zij dit geschiedkundig gebeuren niet begreep, het wezen en het mechanisme ervan niet doorzag, maar ze als een beproeving van God of als tragische verwikkelingen beschouwde. Het was de democratische maatschappijvorm, die ieder misverstand ontmaskerde en duidelijk maakte op welke wijze ieder door zijn medewerking aan de opbouw van de democratie zijn land het best kon dienen.

Het is slechts te danken aan de grote inspanning en aan de successen van de Poolse arbeiders, dat de weliswaar niet vijandige, maar toch wel passieve houding der intelligentia allengs aan het verdwijnen is en dat het overgrote deel van haar zichzelf en de juiste weg teruggevonden heeft, zo vervolgt Rabanowski.

Nergens heeft de intelligentia een zodanig begrip voor de noodzakelijkheid van gunstige arbeidsvoorwaarden gevonden als onder de democratische regering, arbeidsvoorwaarden zoals zij zich die vroeger niet gedroomd had.

Wanneer op het ogenblik de vroegere onevenwichtigheden en innerlijke twijfel van de intelligentia tot het verleden behoren is dat niet te danken aan de opvoeding van haar leden. De intelligentia, die, zoals kortgeleden door President Bierut duidelijk naar voren werd gebracht, veel tot de successen van het huidige Polen heeft bijgedragen, staat in het lopende en in het komende jaar voor grote opgaven, en zij zal bij de vervulling hiervan gedragen worden door de algemene achting en waardering van het volk.

Rabanowski wendt zich dan tot de handwerker, de natuurlijke bondgenoot van de arbeiders, daar hij als kleinproducent door de arbeid van zijn eigen handen waarden schept. In het kapitalisme wordt de handwerker gerekend tot de kleine ondernemers of — en dit laatste merkt men veel vaker — men heeft hem verlaagd tot het peil van de huisarbeider.

De nieuwe maatschappijvorm wilde de handwerker geenszins dwingen tot het opgeven van het beroep waarin hij zichzelf gevormd heeft.

De handwerker, die zonder andere mensen uit te buiten van het werk zijner eigen handen leeft en aan zijn opgaven en verplichtingen voldoet, is een even waardevol bondgenoot van de arbeidersklasse als ieder ander niet tot de proletarische bevolkingslaag behorend individu.

De Poolse handwerkers, die een belangrijke nationale traditie bezitten, hebben de juistheid van deze opvatting al meermalen bewezen.

Het nationale front zal, zoals Rabanowski tenslotte vaststelt, al deze reserven mobiliseren, steunend op het vertrouwen, dat het volk stelt in de Poolse arbeidersklasse.

Dit alles zal er toe bijdragen de strijd voor de vrede en de vervulling van het Zesjarenplan tot een goed resultaat te brengen.

De democratische partij zal, met de in haar georganiseerde lagen der intelligentia en die van het handwerk, samengaan in de rijen van het nationale front.

De film
in stad en land

★

Er zijn niet veel sectoren van het Poolse culturele en maatschappelijke leven, waar zich een zo diepgaande en ingrijpende verandering voltrokken heeft, als op het gebied van de film. Voor de oorlog waren er, gelijk bekend, geen bioscopen in het Poolse dorp en ook in de talrijke steden op het land trof men er nauwelijks een aan. Thans beschikt Polen over ettelijke honderden vaste dorpsbioscopen. Na de voleindiging van het 5 jarenplan zal het aantal tot 3.300 gestegen zijn, zodat practisch elke der 3.052 gemeenten een dorpsbioscoop zal bezitten en hiermee de mogelijkheid geschapen wordt, de breedste massa's van het volk werkelijk in contact te brengen met het gebeuren van deze tijd. Op het ogenblik worden duizenden filmoperateurs en ander technisch personeel opgeleid en het technisch materiaal en de inrichtingen voor het vervaardigen van filmcopieën worden aanzienlijk uitgebreid. Het aantal stadsbioscopen zal door het zesjarenplan met 286 vermeerderd worden; 29 ervan, waarvan 13 in Warszawa, zullen de grootte van een filmpaleis krijgen.

Nieuwe filmstad en filmschool bij Warszawa.

De productiebasis van de Poolse filmindustrie zal in technisch opzicht door verschillende maatregelen tegen het jaar 1955 op het niveau van de Tchechoslowaakse filmproductie gebracht worden. In Komorowo bij Warszawa zal tegen die tijd een filmstad ontstaan — een van de grootste investeringsprojecten van het zesjarenplan op het gebied van de film — die wat betreft uitgestrektheid, uitrusting, moderne inrichtingen enz. zelfs de bekende Europese filmcentra van Joinville bij Parijs en de Italiaanse filmstad Cinecitta zal overtreffen en de grootste Europese filmstad zal worden.

Bij de oprichting van deze filmstad zal met de Sowjet Russische en Tchechoslowaakse ervaringen en ook met die der Duitse Democratische Republiek rekening gehouden worden. Met de belangrijkste gebouwen zal men tegen Mei 1953 klaar zijn en in de loop van 1954 zal men met de productie een aanvang kunnen maken.

Scenes uit de film „De Première van Warszawa".

De capaciteit van Komorowo zal ongeveer 30 films per jaar bedragen, afgezien van de productie in de filmateliers van Lódż. In de buurt van de filmstad zal bovendien een filmhogeschool met eigen ateliers, laboratoria, bibliotheek en archief etc. gebouwd worden. Naast regisseurs, operateurs en filmtechnici zullen ook alle andere categorieën van filmvaklieden daar hun opleiding krijgen, evenals filmspelers en auteurs van draaiboeken. De hogeschool zal zich verder in bijbehorende instituten bezighouden met omvangrijke wetenschappelijke onderzoekingen over filmkunst en filmtechniek, theoretisch zowel als practisch. Op dit ogenblik beschikt Polen slechts over één staatsfilmhogeschool te Lódż.

Verbreding van de productiebasis.

Naast deze maatregelen moeten ook de industrie van filmmateriaal en de betreffende optische en chemische hulpindustrieën aanzienlijk uitgebreid worden, een ontwikkeling die hoofdzakelijk zal moeten steunen op de binnenlandse industrie. Het aantal filmcopieerinrichtingen en hun capaciteit wordt uitgebreid, ook zal men van iedere film een groter aantal copieën vervaardigen, om zoveel mogelijk bioscopen tegelijkertijd van de nieuwste films te kunnen voorzien, en dat niet alleen van speelfilms, maar ook van leer- en populair wetenschappelijke films. Ook de scholen zullen in grotere mate met smalfilmapparaten toegerust worden, een werkwijze, die reeds enige jaren met succes wordt gevolgd. De productie van onderwijs- en culturele films voor de scholen, die reeds een behoorlijk niveau heeft bereikt en in het buitenland, dat reeds vele van deze films invoert, een goede naam heeft, moet tot 200 films per jaar uitgebreid worden. Ook deze ateliers worden aanzienlijk uitgebreid en modern ingericht. Bovendien wordt een steeds groter aantal buitenlandse culturele en onderwijs-films in Polen bewerkt. De van Lódż naar Warszawa verplaatste ateliers voor documentaire films zullen jaarlijks ongeveer 240 stuks — filmnieuws zowel als actuele berichtgeving — vervaardigen. De studio voor synchronisatie te Lódż wordt aanzienlijk uitgebreid, zodat zijn capaciteit met 300 % verhoogd kan worden. Ook heeft men het plan tot vergroting van de nog jonge productie van tekenfilms en poppenfilms, waarvan er jaarlijks 10 vervaardigd zullen worden.

De werkzaamheden aan de nieuwe Chopin-film.

Aleksander F o r d is voor kort begonnen met de binnenopnamen voor zijn grote Chopin-film, die in de filmateliers van Lódż gedraaid worden. Tevoren heeft de regisseur alle medewerkers, d.w.z. zowel de spelers als het opnamepersoneel en de arbeiders, door het houden van speciale concerten en voordrachten zo goed mogelijk met het leven en scheppen van de grote meester vertrouwd gemaakt, om een authentieke weergave te waarborgen.

De film, die de jaren 1826—1832 omvat, d.w.z. de tijd, waarin zich het artistiek bewustzijn van de meester begon te ontplooien, zal vermoedelijk de titel „De jonge Chopin" krijgen. Onder de medewerkenden bevinden zich de o.a. uit de Defa-film „De Sonnenbrucks" en uit de Poolse Ausschwitzfilm „De laatste Etappe" bekende Poolse actrice A. S ł ą s k a en de in de film „De onoverwinnelijke Stad" optredende Jan K u r n a k o w i c z, terwijl de titelrol door Cz. W o l l e j k o vertolkt wordt. Voor de pianistische weergave van de in de film ten gehore te brengen werken van Chopin werd de medewerking verkregen van de bekende draagster van de Chopinprijs Halina C z e r n y - S t e f a n s k a. De geluidsopnamen hiervan werden in Wenen gemaakt, waar de kunstenares voor gastconcerten en waar de regisseur Ford voor het maken van buitenopnamen vertoefden.

Scenes uit de film „De Première van Warszawa".

Leerlingen van de filmhogeschool draaien de eerste Poolse kleurenfilm.

Binnenkort zal Polen voor het eerst met eigen kleurenfilms voor het publiek verschijnen. De studenten aan de filmhogeschool te Ledż, die vorig jaar reeds met de speelfilm „Twee Brigades" en talrijke korte films voor de dag gekomen zijn, zijn nu met de vervaardiging van de eerste Poolse kleurenfilm bezig. De film, die de titel „De Zege" draagt, is gebaseerd op het gelijknamige toneelstuk van de jonge dramaturg en regisseur J. W a r m i n s k i, — een documentair getinte, doch tevens dramatisch uitgebeelde schildering van de ontwikkelingsgang van een dorp tot landbouwproductiecoöperatie.

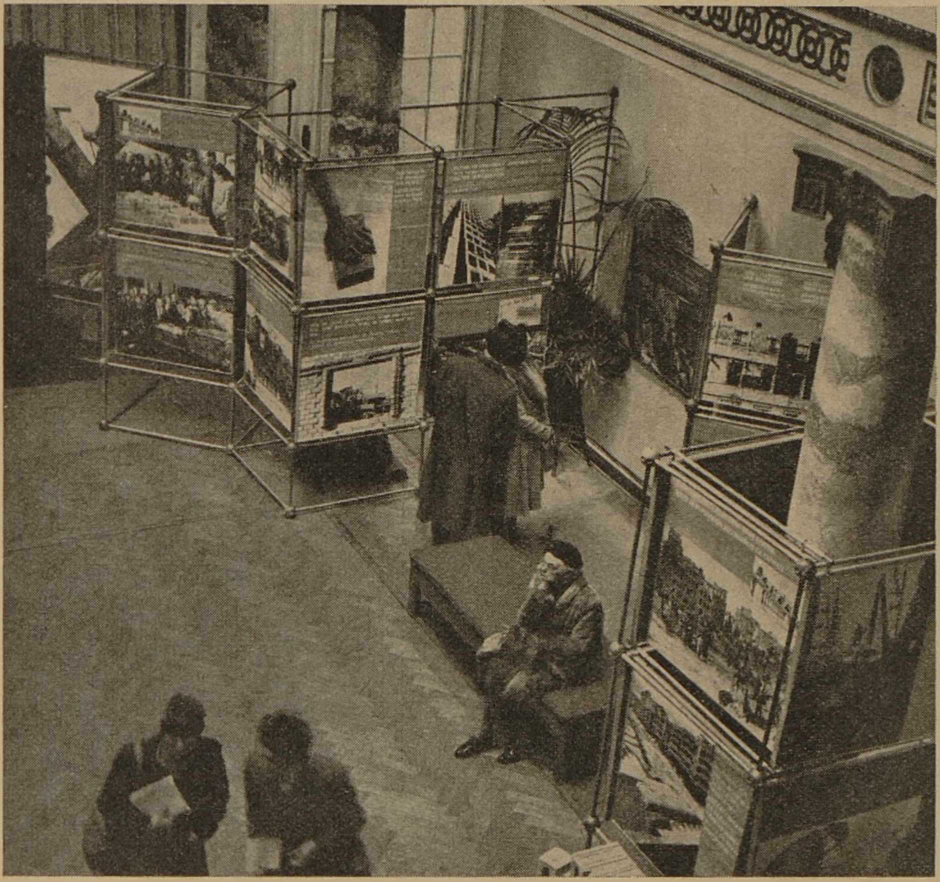
„De nieuwe oogst" is de titel van een binnenkort in Warszawa te verwachten Poolse documentaire, die eveneens op aanschouwelijke wijze het nieuwe en betere leven, dat de landbouwproductiecoöperatie de boeren biedt, weergeeft.

De eerste opvoering van de Moniuszko-film „De Premiere van Warszawa".

De nieuwe, reeds vroeger in dit blad vermelde Poolse muziek- en costuumfilm „De Première van Warszawa" beleefde op de 4e Maart zijn eerste uitvoering in de Poolse hoofdstad. De film behandelt het lot van de eerste Poolse nationale opera „Halka" van St. M o n i u s z k o, voor welker opvoering de componist meer dan 10 jaar tegen de verachtelijkste intriges van persoonlijke en politieke aard moet vechten. Onder de medewerkenden bevindt zich ook de uit de Poolse film „De Schat" bekende karakterspeler D u s z y ń s k i en de filmactrice Danuta S z a f l a r s k a.

Tentoonstelling

Warszawa herrijst in Vrede

De reeds elders in dit blad aangekondigde Tentoonstelling, waarin een beeld zal worden gegeven van de Opbouw van Warszawa in vredestijd, zal in de vertrekken van ons bureau, Jan Willem Brouwersplein No. 7 te Amsterdam, midden Mei a.s. worden geopend.
Deze tentoonstelling heeft o.a. in Engeland de grootste belangstelling verwekt. Wij geven hier enkele korte citaten van uitvoerige Engelse persbesprekingen.

Times, 20 Maart 1951. Van de allergrootste betekenis zijn b.v. de verschillende fotografische afbeeldingen van de constructie der Oost-Weststraat.

Daily Dispatch (Manchester), 21 Maart 1951. Zeer droef was de aanblik van een stad, die voor 85% verwoest werd, zeer bemoedigend werkten die afbeeldingen, welke ons een voorstelling gaven van het opbouwwerk.

Birmingham Post, 21 Maart 1951. Londen, welks oorlogswonden nog geenszins geheeld zijn, kan nu het beeld aanschouwen van een veel zwaarder getroffen stad, waarvan de heropbouw met alle energie wordt volvoerd.

De 20e April j.l. hebben de Joden over de hele wereld het droeve feit herdacht van de verwoesting van het Warszawase Ghetto. Natuurlijk vond deze herdenking haar natuurlijk middelpunt op de plaats, waar eens de honderdduizenden Joden, die het vroegere Warszawa telde, hun woonplaats hadden gevonden. De talrijken, die derwaarts getogen waren om de vermoorden te herdenken, waren allen diep doordrongen van de overtuiging dat men de doden het beste eert door voor de komst van een maatschappij te strijden, waar rassendiscriminatie uitgesloten is.
Ook in de Amsterdamse Joodse Cultuurvereniging „Anski” is deze schrikbarende gebeurtenis in grote eerbied herdacht.

Het stadhuis in 1949.

Een Standaardwerk

over

Warszawa's Opbouw

Ons werk, om de culturele en economische betrekkingen tussen Nederland en Polen te verstevigen, trekt ginds genoegzame aandacht, zodat men niet in gebreke blijft ons materiaal toe te zenden, dat voor onze arbeid onontbeerlijk mag worden genoemd. Doch zelden of nooit werden we in die mate aangenaam verrast dan enige weken geleden, toen ons een publicatie bereikte, die in haar soort uniek mag worden genoemd. Een kloek, magistraal uitgevoerd, boekdeel van circa 400 pagina's kwam in ons bezit, waarin ons door honderden illustraties een beeld wordt bijgebracht van de opbouw van Polen's hoofdstad Warszawa [1]). Dit zeer te waarderen beleefdheidsgebaar noopte ons het schrijven van andere aan Polen's verleden gewijde artikelen op te schorten om ons voor een wijle in dit bij uitstek actuele vraagstuk te verdiepen.

Wie menen mocht, dat kennis van de Poolse taal onontbeerlijk is om dit boek op zijn juiste waarde te schatten, kan de geruststellende

[1]) Sześcioletny Plan Odbudowy Warszawy (Warszawa's opbouw in het Zesjarenplan).

Het stadhuis in 1955.

Marszalkowskastraat, hoek Chmielna in 1949.

mededeling ontvangen, dat de tekst slechts een zeer geringe ruimte inneemt en dat deze nog bovendien in een aparte bijlage in Engelse vertaling wordt aangeboden.

Deze tekst bestaat uit een rede door President Bolesław Bierut op 3 Juli 1949 gehouden over de opbouw van Warszawa in het raam van het zesjarenplan, en het is onze bedoeling enkele passage's van deze rede nader te belichten.

De President herdenkt dan eerst de actieve hulp door de Sowjet-autoriteiten de zo ontzetend geteisterde stad geboden. Naast levensmiddelen brachten ze onmiddellijk de onderdelen voor 500 in elkaar te zetten huizen, 30 trolleybussen, terwijl een keur van Sowjet-ingenieurs, technici en specialisten zich aan het werk zette om de water-, telefoon- en telegraafvoorziening ter hand te nemen. Maar ook na deze zo energiek uitgevoerde hulpverlening stond men voor schier onoplosbare moeilijkheden, alleen moeten we er aan toevoegen, dat de term „onoplosbaar" zo langzamerhand uit de Poolse woordenschat verdwenen is. Men stelle zich echter de volgende situatie voor: Vanaf het ogenblik van de bevrijding stroomden van alle kanten talloze uit de zo vaak gebombardeerde hoofdstad gevluchten weer naar hun oude (nu voor het grootste deel verwoeste) woonplaatsen en deze onafzienbare scharen moesten toch geherbergd worden.

In de eerste vier maanden, dus tot Mei 1945, liep dit aantal tot ongeveer 200.000 op, terwijl het aan het eind van hetzelfde jaar de 300.000 verre had overschreden. Wij zullen bij deze gebeurtenissen, die in een machtig épopée te beschrijven waren, niet langer stilstaan, wij zullen ook slechts enkele woorden

Marszalkowskastraat, hoek Chmielna in 1955.

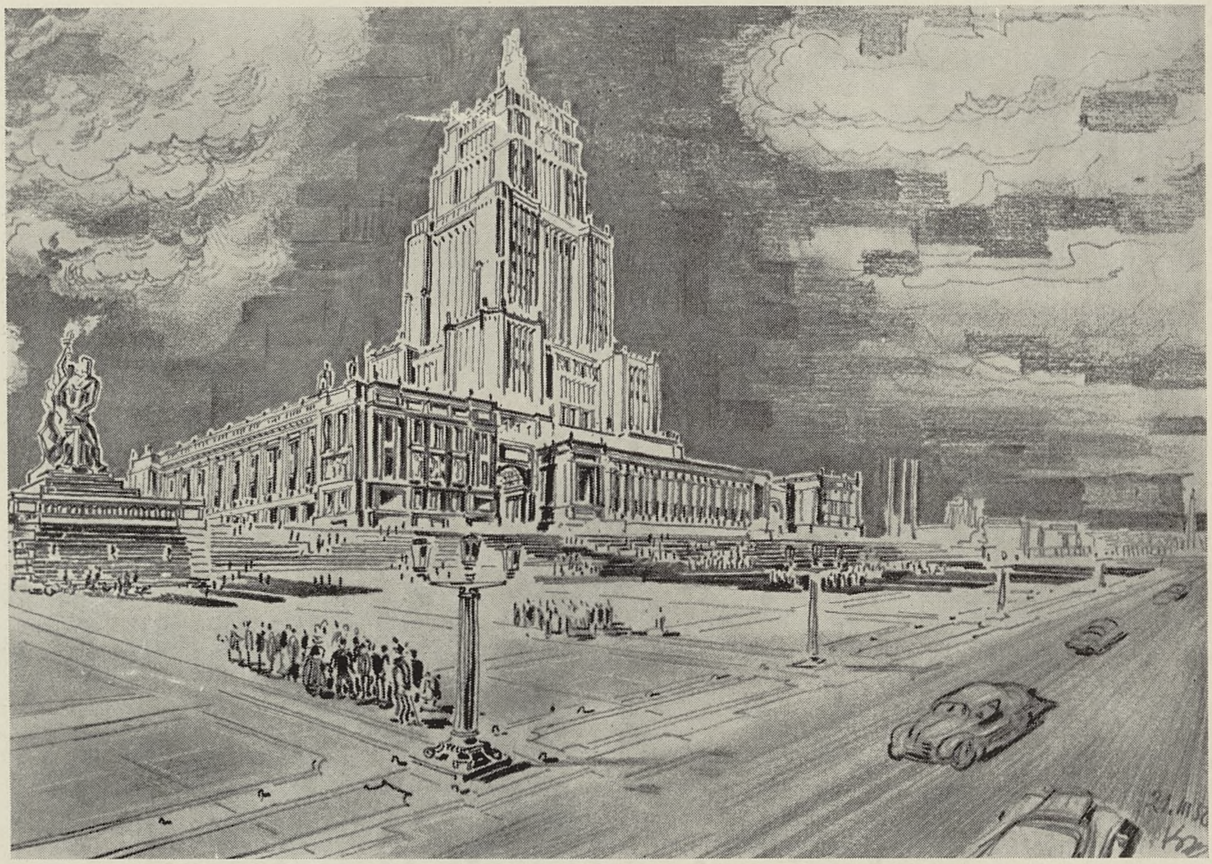
besteden aan het van 1945—1950 gepresteerde, daar toch de opbouwarbeid in het zesjarenplan ons eigenlijk object van onderzoek is. In het tijdsbestek dus, dat afgesloten kan worden met de inzet van het zesjarenplan werd de stad verrijkt met 4 bruggen over de Vistula (Weichsel) met 25 grote, openbare gebouwen, met circa 150 km nieuwe straten, met 32 km waterlozingen, terwijl er in de herrezen parken en plantsoenen vele 10-duizenden bomen en heesters werden aangeplant. Alles voorzeker eerbiedwaardige resultaten, die echter in de schaduw zullen worden gesteld door wat men beoogt tot 1955 te zullen leveren. Men mag bij de juiste waardeschatting dezer resultaten vooral het volgende niet uit het oog verliezen. De ontwerpers van het Poolse zesjarenplan hebben zich van meet af aan voorgesteld door dit plan de socialistische opbouw te kunnen bewerkstelligen, dit sluit o.a. in, dat het zwaartepunt van het economisch leven niet langer in de argrarische bedrijven maar in de industriële ondernemingen zal zijn te zoeken, waarbij dit laatste woord natuurlijk niet in kapitalistische zin mag worden opgevat. Welnu, ook de hoofdstad van het rijk zal een belangrijk industrieel centrum gaan vormen. Zal zij in

De plaats in 1949, waar het „Culturele Centrum" zal verrijzen.

1955 800.000 inwoners tellen, dan zullen daarvan 200.000 in de industrie werkzaam zijn. Er zullen dus ook 42 nieuwe fabrieken verrijzen, waarvan sommige — we denken b.v. aan de automobielenfabriek in de voorstad Zeran — reeds in een vergevorderd stadium verkeren. Dit toekomstige industrieel vredesleger zal dan behuisd zijn in woningen, die aan hoge eisen van comfort en hygiëne moeten voldoen. Door de geperfectioneer-

Het „Huis voor het Culturele Centrum" aan de Marszalkowskastraat in 1955.

de verkeersmiddelen — het zesjarenplan houdt ook rekening met een wijdvertakte ondergrondse — zal een groot gedeelte van deze arbeiders zonder enig bezwaar in de voorsteden kunnen worden ondergebracht; men heeft hier meer in het bijzonder aan Muranow, Młynow, Koło, Mirow, Ocholo, Praga, Brodno, Grochow en Saska Kępa gedacht.
Doch hoe grote aandacht men ook aan deze periferische gedeelten van de stad wijdt, het centrum, de van ouds bekende Marszalkowska, mag zich toch wel in een zeer bijzondere belangstelling verheugen. Als ik de woorden „van ouds bekende" gebruik mag men vooral niet denken dat deze wijk in haar vroegere gedaante zal herrijzen. Verre van dien. Werd in het Warszawa van weleer het systeem van stedenverwarming toegepast? Immers neen. Welnu bij de beëindiging van het zesjarenplan zullen vijf centrales in dit gedeelte van de stad haar warmte uitzenden naar alle hier verrezen woningen. Hoe groot dit aantal zal worden durf ik niet met zekerheid te zeggen: ik weet alleen dat ze huisvesting zullen bieden voor 45.000 personen. De kinderen dezer bewoners zullen — de 22 Fröbelscholen niet meegerekend — hun onderricht in 11 scholen kunnen ontvangen, de naar ontspanning zoekenden zullen van de opvoeringen in 1 theater en in 2 bioscopen kunnen genieten. Onnodig te zeggen, dat ook buiten deze centrale wijk het kunstleven zijn nog bredere ontplooiïng tegemoet gaat. In de grote Schouwburg, het Teatr Wielki zullen steeds grotere scharen kunnen genieten van de opvoeringen der klassieke en moderne toneelstukken. In de kolommen van ons tijdschrift is reeds zo vaak over de betekenis van het Poolse toneel geschreven, dat bij menige lezer wel de wens zal zijn opgekomen eens, al is het maar voor korte tijd, medegenieter van deze hoge prestaties te mogen worden. De Poolse staat hoopt eens talrijke van zulke belangstellenden binnen zijn grenzen te kunnen ontvangen. De bouw van modern ingerichte hotels zal evenmin worden verwaarloosd.

Ik wil dit summiere artikel eindigen met een verzoek aan die Poolse instanties, welke ons dit werk over Warszawa's opbouw deden toekomen. Zou het niet mogelijk zijn om bij de toezending de gemeentebesturen van die Nederlandse plaatsen eens te gedenken, waar de sporen van de Duitse vernielingslust nog geenszins verdwenen zijn.
Ook daar zal men dan tot de overtuiging komen, dat een volk, hetwelk in zulk een tempo aan de opbouw van zijn land werkt, de vrede boven alles lief moet hebben en goede verstandhoudingen begeert met een volk als het onze, dat eveneens de oorlog verfoeit.

P.

De bescherming van

Wanneer wij de vooroorlogse Poolse statistieken van de natuurlijke groei der bevolking bekijken, dan is het meest karakteristieke, meest in het oog vallende feit de voortdurende vermindering van deze groei vanaf het jaar 1930.
In 1930 bedroeg het natuurlijk accres 17 pro mille. Hoe is het te verklaren, dat er zo plotseling een daling van dit natuurlijk accres intrad?
De statistiek geeft een antwoord op deze vraag.
Voor de oorlog stond Polen met een zeer hoog cijfer op de tabel van zuigelingsterfte. Van het totale aantal sterfgevallen in 1934, dat 470.700 bedroeg, waren er 162.800 sterfgevallen van kinderen beneden de vier jaar. De kindersterfte (0—12 maanden) bedroeg ruim 25 % van het totale aantal sterfgevallen. Van de 100 kinderen stierven er zelfs 14 voor zij hun eerste levensjaar hadden voltooid.
Maar zelfs deze sombere cijfers der statistiek weerspiegelden niet de gehele droevige waarheid. Het is bekend, dat deze statistiek alleen betrouwbaar was, voorzover het gegevens uit de steden betrof, waar althans enige bescherming voor het kind te vinden was. Het platteland, waar gewoonlijk geen dokter doordrong, was in een veel slechtere positie en de kindersterfte was er nog aanmerkelijk groter. Natuurlijk ging tijdens oorlog en Duitse bezetting de gezondheidstoestand van het land nog verder achteruit. Het Nieuwe Polen erfde van de fascistisch getinte regeringen en van de Duitse bezetting een katastrofale situatie, zowel ten aanzien van de gezondheidstoestand als op het gebied van de bescherming van moeder en kind. Het feit, dat in de loop van slechts enkele jaren de toestand een snelle, krachtige verbetering heeft ondergaan en het natuurlijk accres reeds in 1948 17,9 pro mille bedroeg, is het beste bewijs van de grote inspanning, die het Nieuwe Polen zich getroost heeft in de strijd om de gezondheid van zijn burgers.
Een speciale zorg van de tegenwoordige Poolse staat is de bescherming van moeder en kind. De bescherming van de kleine burger van het Nieuwe Polen begint reeds voor zijn geboorte. 852 speciale consultatiebureaux waken over de gezondheid der toekomstige moeder en het normale verloop der zwangerschap. Medisch advies en geneesmiddelen, en zo nodig ook verdere klinische behandeling, zijn geheel gratis voor alle burgeressen van de Poolse staat.

In de Warszawase kinderpolikliniek aan de Malastraat 2

[M]oeder en Kind

Werkende vrouwen zijn tijdens haar zwangerschap bij de wet vrijgesteld van iedere zware arbeid en genieten drie maanden betaald verlof, dat in kan gaan een maand voor het vermoedelijk tijdstip der bevalling. Tijdens de zwangerschap en tijdens het moederverlof kan het arbeidsverband niet verbroken worden. Voor de oorlog bestonden in Polen nauwelijks 222 consulatiebureaux voor vrouwen op een bevolking van 35 millioen, thans zijn er 852 consultatiebureaux op een bevolking van 24 millioen, hetgeen een stijging tot het vijfvoud betekent (0,06 op 10.000 zielen in 1938, 0,33 in 1948). Handarbeidsters kregen in het vooroorlogse Polen in het geheel geen moederverlof, hoofdarbeidsters kregen slechts twee maanden.

Aan iedere vrouw, die in de stad woont, verschaft de staat de mogelijkheid om haar kind ter wereld te brengen in een speciale kraamkliniek onder de bekwame leiding van een gynaecoloog. Tevens worden in de plattelandsgemeenten speciale kleine kraaminrichtingen gesticht, waar de dorpsvrouwen onder goede hygienische omstandigheden kunnen bevallen. In iedere plattelandsgemeente is, zo al niet een specialist, dan toch een bevoegde gemeentelijke vroedvrouw aanwezig om deze te vervangen. Voor de oorlog waren er in het geheel geen kraaminrichtingen op het platteland.

Op verklaring van de dokter ontvangt iedere vrouw, die werkt of als lid van een arbeidend gezin onder de sociale verzekering valt, gratis een baby-uitzet. Een dergelijke uitzet ontvangen tevens studerende vrouwen, min vermogende vrouwen en kleine of middelgrote boerinnen. Ook wordt een levertraanactie gevoerd, voor het toedienen van levertraan tijdens de wintermaanden in de tweede periode van de zwangerschap. Bovendien wordt in alle apotheken levertraan verkocht voor een lagere prijs dan spijsolie, het goedkoopste der consumptievetten.

Na de geboorte wordt het kind beschermd door de consultatiebureaux voor zuigelingen. Dergelijke consultatiebureaux voor kinderen tot drie jaar zijn er thans in Polen meer dan 845 (cijfers van 1949) en voor kinderen beneden de schoolleeftijd (3—7 jaar) meer dan 648. Voor de oorlog bestonden er totaal slechts 686. Consultatiebureaux voor kinderen en voor vrouwen bevinden zich bij de Centra van de Geneeskundige Dienst, zij worden bestuurd door een kinderarts, bijgestaan door een verpleegster van maatschappelijk werk voor het geven van informatie. Natuurlijk zijn ook hier het consult en de behandeling geheel gratis voor alle kinderen. In de grote steden bestaan ook speciale melkkeukens, die op doktersvoorschrift dieetmaaltijden verstrekken voor zieke kinderen. Bovendien ontvangen de verzekerde kinderen gratis volvette melk (15 liter per maand) en alle zuigelingen op doktersvoorschrift melkpoeder.

Bij de consultatiebureaux voór kinderen worden populaire cursussen gehouden, waar de jonge moeders de zuigelingenverzorging en -voeding leren. Boekjes en brochures hierover worden verkocht voor prijzen, die niet eens de kosten van het drukken dekken; ze worden zelfs gratis uitgereikt.

Een grote hulp voor het geschoolde medische personeel in de actie om de gezondheid van moeder en kind zijn de gezondheidszorgsters. Dit zijn voornamelijk jonge meisjes, voor het merendeel lid van de Bond van de Poolse Jeugd, die speciale cursussen hebben gevolgd in de voedingshygiene, de hygiene der vrouw en der moeder, in kinderverzorging en in de bestrijding van zomerdiarrhee en op deze gebieden ook de noodzakelijke practische scholing hebben ontvangen. Deze gezondheidszorgsters werken samen met de centra van de Geneeskundige Dienst en helpen en instrueren de vrouwen bij de opvoeding van haar babies. Deze actie levert bijzonder goede resultaten op voor het platteland.

De consultatiebureaux voor vrouwen en kinderen genieten een groot vertrouwen bij de bevolking. Regelmatig verschijnen de moeders op de door de dokter aangegeven tijd met haar kinderen op het consultatiebureau voor het periodieke onderzoek. Het gezonde kind ontkomt op deze wijze door de zorgen van de kinderarts aan vele gevaren van de babyleeftijd. Aangezien de voornaamste oorzaak van de zuigelingsterfte gelegen was in de epidemieën van zomerdiarrhee, heeft men in 1949 een grote actie gevoerd ter bestrijding van deze ziekte bij zuigelingen. In dat jaar daalde de sterfte aan diarrhee reeds van 18% tot 12%, in 1950 was zij niet hoger dan 9%. Alle kinderen worden in Polen verplicht gevaccineerd tegen pokken. Na de oorlog vinden ook met goed resultaat verplichte inentingen met het B.C.G.-preparaat tegen tuberculose plaats. 166.857 jonggeborenen zijn ingeënt met dit B.C.G. De inenting met dit preparaat wordt ook uitgevoerd bij grotere kinderen ,die voor de oorlog en tijdens de bezetting niet zijn ingeënt, zodat in 1949 totaal 2 millioen anti-tuberculose-inentingen zijn verricht.

Opgemerkt moet worden, dat in de moeilijkste tijden, in de jaren 1945, 1946 en 1947, Polen voor de bescherming van moeder en kind ruime hulp ontving uit de Sowjet-Unie. In 1945, toen Polen bevrijd werd door het rode leger, gingen de Russische anti-epidemiecolonnes over tot de bestrijding van diarrhee en tot de inenting van zuigelingen. Tegelijkertijd ontving Polen uit de USSR grote transporten geneesmiddelen, verbandmiddelen en de volledige uitrusting van anti-epidemiecolonnes. De Russische artsen van de militaire hospitalen werkten actief samen met de centra van de Geneeskundige Dienst en opereerden zelfs in hun eigen operatiezalen Poolse burgerpatiënten.

De strijd om de volksgezondheid duurt in Polen nog steeds voort. De staat spaart geen kosten en de gezondheidsdienst geen moeite daarvoor. Er is op dit gebied nog veel te doen...

Reeds nu echter zijn de behaalde resultaten indrukwekkend. De gezondheidstoestand van de Poolse bevolking is dan ook reeds veel beter dan voor de oorlog.

Terwijl in 1938 van de 100 kinderen er 14 stierven voordat zij een jaar oud waren, was dit aantal in 1948 reeds gedaald tot 9,2 en in 1950 bedroeg het volgens improvisorische berekeningen nauwelijks 7,4%. Het natuurlijk accres is sterk gestegen. In 1946 bedroeg het 9,6 pro mille; in 1947 14,8 en in 1948 17,9. (In 1930 bedroeg het 17 pro mille).

De bescherming van moeder en kind vormt in het Nieuwe Polen een der belangrijkste zorgen van de staat. Gezonde kinderen zijn de grootste schat van een volk, dat thans in het socialisme een betere toekomst bouwt voor de jonge generatie.

Jongens uit de Jeugdstad

In de maat weerklinken de voetstappen op het plaveisel. Jongelui marcheren door de straat van Nowa Huta en zingen een vrolijk liedje. De ene afdeling na de andere gaat in de richting van de machtige blokken, waarheen de jeugdbrigades van „Het Verbond van de Poolse Jeugd" voor de winter zijn verhuisd. De jongens hebben het linnenstadje verlaten, welks tenten hun enige maanden lang als huis gediend hebben. In hun vrije uren hebben zij ze getooid met kleurige tuintjes. Het heeft hun overigens niet aan bezigheden ontbroken. Daar was het werk in verschillende sectoren van het bouwbedrijf, de beroepsopleiding, de ideologische scholing, het werk op het gebied van cultuur en onderwijs en nog vele andere dingen...
De jongens hebben hun tijd niet ongebruikt laten voorbijgaan. Sedert het vorige jaar April, d.w.z. vanaf het ogenblik, waarop zij in Nowa Huta aankwamen, zijn zij lichamelijk gehard en mannelijker geworden en hebben zij nog meer vertrouwen in hun eigen krachten gekregen.
De meesten van hen zijn boerenzonen uit de omgeving van Kraków, maar ook zijn er uit de provincie van Lublin, uit de buurt van Warszawa, uit Groot-Polen en Pommeren. Het zijn jonge arbeiders uit alle streken van Polen. Zij kwamen vrijwillig, om de socialistische stad Nowa Huta mee te helpen bouwen, om te leren en zich te bekwamen in het beroep, dat zij ambieerden. Vaak waren het jongens, die niets anders van de wereld gezien hadden dan hun geboortedorp en zijn onmiddellijke omgeving.
Daar is nu bijvoorbeeld Stefek Amburski. Bij zijn vader thuis had hij het moeilijk. Enige maanden geleden kwam hij naar Nowa Huta uit zijn klein dorpje in de provincie van Lublin, waar hij de koeien hoedde en zijn ouders hielp in het boerenbedrijf.
Sedert hij in Nowa Huta is, heeft alles zich ten goede gekeerd. Hij werkt in de een en vijftigste brigade van „De Bond van de Poolse Jeugd", hij leert een vak en ziet met vertrouwen de toekomst tegemoet. De zeventienjarige Amburski is slechts één van de honderden en duizenden jonge knapen, die tegelijk met Nowa Huta een toekomst voor zichzelf bouwen. Het commando van „De Dienst aan Polen" en de leiders van „De Bond van de Poolse Jeugd" streven er naar de jongelui zo goed mogelijk hun tijd te laten gebruiken.
In de Jeugdstad wordt naast werken en leren ook een levendige culturele activiteit gevoerd. In de recreatiezalen verschijnen regelmatig wandkranten, waarin de jonge redacteurs steeds betere artikelen schrijven en zelfs min of meer geslaagde gedichten. De onderwerpen zijn van verschillende aard. Sommigen leven nog op hun herinneringen van thuis, anderen houden zich bezig met datgene, wat hen omringt en schrijven over transporters, betonmolens en bakstenen, die als een rood schaakbord omhoogrijzen.
Toen de jongens in April van het vorige jaar naar de vrijwilligersbrigades kwamen, was Nowa Huta nog overdekt door de veelvertakte kruinen der wilgen. Het begin was, als gewoonlijk, niet gemakkelijk. Er moest pionierswerk worden verricht; een kamp opslaan voor de brigades, zich een nieuwe houding tegenover het werk aanwennen, duizenden moeilijkheden overwinnen. Ook moest ieder de beste manier vinden om het vak te leren, dat hij zich gekozen had.
Tegelijk met de ervaring van de jonge mensen, die langzamerhand het gekozen vak gingen beheersen, groeiden de muren van de nieuwe, socialistische stad, strekten de spoordijken en rails zich verder uit. Op iedere vergadering en bij iedere bespreking wordt herhaald: vlugger, beter, economischer!
Vier en dertigduizend zevenhonderd stenen ter ere van de jaardag van het Julimanifest, zes en zestig duizend ter ere van de Octoberrevolutie en het tweede congres van verdedigers van de vrede werden in acht uur gelegd door de groep van Ozaranski, waarbij het Poolse jeugdrecord metselen tweemaal geslagen werd. En er zijn in Nowa Huta tientallen en honderdtallen zoals de Ozaranskigroep. Een jaar geleden had niemand nog van hen gehoord.
Zij woonden in hun dorpjes in de provincies van Lublin of Bialystok. Maar nu, in Nowa Huta, worden hun namen door iedereen genoemd. Ieder uur ontvangt de pers meldingen van nieuwe verplichtingen, successen en records. Zij zwoegen tussen stapels stenen, zand en planken en de muren schieten steeds sneller omhoog. Van tijd tot tijd weerklinkt een jong, gezond lachsalvo, dat zelfs het gedreun der vlakbij werkende machines overstemt.
De brigades zijn verdeeld in een aantal afdelingen, welke zich met nauwkeurig omschreven productie-arbeid en de daarmee gepaard gaande vakscholing bezighouden. Er zijn dus afdelingen van metselaars, afdelingen voor ijzervlechtwerk, fijnsmederij, betonwerk, hydraulisch werk, afdelingen van dakbedekkers en tractorbestuurders. In de toekomst zullen deze jonge mensen uitstekende vaklieden worden, maar ook nu presteren zij reeds heel wat.
In de een en vijftigste brigade zijn al driehonderd metselaars, honderd ijzervlechters, acht betonwerkers, vier en vijftig hydraulici en acht en twintig dakbedekkers, die hun practische en theoretische scholing reeds achter de rug hebben. Evenzo is het gesteld in andere brigades.
De enthousiaste, levendige jonge mensen, die hier gekomen zijn uit de brigades van „De Dienst aan Polen" en van „De Bond van de Poolse Jeugd", geven zich heel goed rekenschap van het feit, dat hun toekomst niet in nevelen is gehuld, dat hun bestaan verzekerd is, dat zij goed zullen verdienen en dat zij een goed vak kennen.
De actie tot de opleiding van nieuwe kaders geschoolde werklieden wordt geleid door het centrum voor beroepsscholing te Nowa Huta, het organiseert cursussen en geeft de jongens een theoretische en practische opleiding. Behalve vakscholing van jonge mensen in verschillende sectoren van het bouwbedrijf zijn er ook cursussen in het behandelen van tractors georganiseerd.
Hiervoor zijn uitblinkers gekozen, die technische begaafdheid aan den dag legden. De jongens worden bekend gemaakt met het werk en de geheimen van verbrandingsmotoren. Thans kan men te Nowa Huta reeds tientallen jonge tractorbestuurders ontmoeten, die hun opleiding hebben gehad in de brigades van „De Bond van de Poolse Jeugd."
De beroepsscholing der jonge mensen is van geweldige betekenis in de strijd om nieuwe kaders, die

onmisbaar zijn bij de bouw van de hoogoven „Gigant”. Het voor een lange periode opgemaakte plan voor de scholing beperkt zich niet alleen tot de opleiding van de mensen, die nodig zijn voor het bedienen der grote ovens, generators en machines, welke in een niet zeer verre toekomst zullen werken in dit grote industriële centrum van het Nieuwe Polen.
Neen, want het is zeer best mogelijk, dat de hier opgeleiden later in andere hoogovenbedrijven in Polen zullen gaan werken, waar zij kunnen profiteren van datgene, wat ze hier hebben geleerd.
De grondslag van de successen der jeugdbrigades is de arbeidswedijver. Allen doen daaraan mee: metselaars, betonwerkers, hydraulici, tractorbestuurders en fijnsmeden. De wedijver gaat tussen brigades, afdelingen, groepen en afzonderlijke personen. De norm en het streven om deze te overschrijden is de inhoud van hun werk en hun leven geworden.
De wedstrijdtabellen trekken de blik door hun vindingrijke samenstelling. Zij vertonen auto’s in razende vaart, snelle treinen en vliegmachines naast traag kruipende schildpadden.
Arbeidsverplichtingen op lange en op korte termijn, o.a. ter ere van het Julimanifest, de Octoberrevolutie en het vredescongres hebben millioenen Zloty in de staatskas doen vloeien.
De beweging der volgelingen van Korabjelnikow heeft zich onder de jonge mensen ontwikkeld. Steeds minder materiaal gaat verloren bij het bouwen, de kwaliteit van de productie stijgt, de strijd met de tijd levert steeds betere resultaten op.
Duizenden jonge mensen, die Nowa Huta bouwen, verdienen de erenaam van bouwers van het grootste industriële object van het zesjarenplan. Daarom ook wordt Nowa Huta terecht de stad der jeugd genoemd, de zusterstad van het Russische Komsomolsk aan de Amoer.

Het aandeel van de jonge generatie bij de bouw van deze stad zal dit jaar bijna vijf maal zo groot worden als het tot nu toe is geweest, aangezien het plan bestaat om in plaats van twintig brigades bij toerbeurt van de Dienst aan Polen in de zomer enige tientallen brigades in Nowa Huta te concentreren. De stad in wording zal weerklinken van het rumoer van duizenden jonge stemmen. Het arbeidstempo zal stijgen en wanneer de termijnen ten einde zijn, zullen tienduizenden jonge mensen hun collega’s de oproep van de jongens uit de stad der jeugd overbrengen.

Het Congres

van de Poolse Vrouwenliga in Warszawa

De oproep tot de vorming van een breed nationaal front voor de strijd voor de vrede en de vervulling van het Zesjarenplan, waarmee zich de voorzitter van het Centraal Comité van de Verenigde Poolse Arbeiderspartij (PZPR), Boleslaw Bierut in zijn slotrede op de VIe plenaire zitting van het Centrale Comité, tot het gehele Poolse volk wendde, heeft in alle kringen van de bevolking levendige weerklank gevonden.

Geheel in het teken van deze oproep stond ook het Congres van de Poolse Vrouwenliga, dat, bezocht door 1.500 gedelegeerden uit het land en door talrijke delegaties uit het buitenland op 3 en 4 Maart in Warszawa bijeen was. In het middelpunt van de besprekingen stond de taak, alle vrouwen te mobiliseren binnen het kader van het Nationale Front voor de strijd voor de vrede en voor de verwerkelijking van het Zesjarenplan.

Met langdurige bijval begroetten de congressisten de delegaties van de buitenlandse vrouwenorganisaties, onder wie de vertegenwoordigsters van de vrouwen uit de Duitse Democratische Republiek en uit West-Duitsland, in wier naam Elisabeth Bergner het woord voerde.

Namens de regering deelde de plaatsvervangende Poolse Minister-president Zawadzki mede, dat de Poolse Vrouwenliga met haar 2 millioen leden een steeds groter aandeel heeft in de ontwikkeling van het gehele sociale, politieke, economische en culturele leven in de Republiek Polen. Ook hij noemde de strijd voor de vrede en voor het Zesjarenplan een van de belangrijkste taken der Poolse vrouwen. Hij sprak de wens uit dat steeds bredere kringen vrouwen tot politiek en sociaal werk en tot productieve activiteit in het economische leven van het land zouden worden aangetrokken.

Tot slot onderstreepte de Minister de actieve deelname van de millioenen Poolse vrouwen bij het doorvoeren van de besluiten van het IIe Wereldvredescongres en van de Berlijnse zitting van de Wereldvredesraad.

Een uitvoerig verslag van de vorderingen der Poolse vrouwen op verschillende gebieden van leven en werken gaf de secretaresse van het Uitvoerend Comité van de Vrouwenliga, Zawadecka. Naar zij vertelde hebben meer dan 40.000 vrouwen deelgenomen aan de door de Vrouwenliga georganiseerde scholingscursussen. Einde van het vorig jaar werkten er 1.3 millioen vrouwen, waarvan 400.000 — twee en een half maal meer dan voor de oorlog — in de industrie, d.w.z. 31.3% van alle in de industrie te werkgestelde arbeiders, terwijl op het platteland ongeveer 600.000 boerinnen op kleine en middelgrote boerderijen als foksters van dieren of als plantenteelsters werkzaam zijn, en in het bestuur van de agrarische productie-coöperaties 11% van de leden uit vrouwen bestaan. Alleen in de industrie werden meer dan 18.000 vrouwen tot hogere posten bevorderd; meer dan 1.000 vrouwen zijn werkzaam als bedrijfsleidsters, 107 als ingenieur, 539 als voor-„man", en ongeveer 8.300 als leidsters van afdelingen. Ook in het presidium van de volksraden bevinden zich meer dan 1.300 vrouwen, terwijl ruim 10.000 vrouwen deel uitmaken van de verschillende commissies der volksraden.

De sociale verzorging van moeder en kind wordt voortdurend uitgebreid. Zo krijgt de werkende moeder tegen de tijd van de bevalling 12 weken verlof en een volledig kosteloze complete uitzet voor de zuigeling. Eind 1950 beschikte Polen over 559 permanente crêches met 24.000 plaatsen — het zevenvoudig van voor de oorlog. In hetzelfde jaar steeg het aantal kleuterscholen tot 7710 en het aantal plaatsen erin tot 343.000. Op het land werden 5.900 kindertehuizen met 333.000 plaatsen gesticht. Een groot aantal kinderen bracht de vacantie door in zomerkampen. Sinds het begin van het lopende jaar zijn 1.200 centra voor moeder- en zuigelingenzorg geopend, waarvan 800 in landelijke gebieden. Het aantal sociale werksters bereikte de 100.000.

Op cultureel gebied zijn honderden leesclubs en lekespelgroepen in het leven geroepen. Aan de vorig jaar gehouden landelijke toneelfeesten van lekespelgroepen der Vrouwenliga namen meer dan 1.000 vrouwen uit 87 groepen deel.

Poolse Katholieken in het Nationale Front

Het in Warszawa verschijnende Katholieke tijdschrift „Dzis i Jutro", (Vandaag en Morgen), publiceerde een opmerkelijk artikel van zijn hoofdredacteur, de leidende Poolse Katholiek, B. Piasecki, die reeds voor de oorlog ook onder de Katholieken in West-Europa vooral door zijn Katholieke romans bekend is geworden.

Het artikel houdt zich bezig met de door President Bierut opgestelde leuze van de vorming van een Nationaal Front voor de strijd om het behoud van de vrede en de vervulling van het Zesjarenplan en wijst er in zijn aanhef op, dat de overgrote meerderheid van de Poolse Katholieken ten aanzien van de vragen van het Poolse staatsbelang een eerlijke en verstandige houding aanneemt.

De schrijver wijst vervolgens op het dreigende gevaar, dat voortkomt uit de remilitarisatie van West-Duitsland voor Polen, en in dit verband onderstreept hij het feit, dat de op het bondgenootschap met de Sowjet-Unie steunende defensie van Polen in staat is, iedere poging tot schending van de Poolse souvereiniteit te verijdelen.

Alle Polen — zo verklaart de schrijver met nadruk — partijleden evenzeer als partijlozen, Katholieken evengoed als Marxisten, zijn zich bewust van deze bedreiging van hun vaderland. Daarom heeft Staatspresident Bierut, als Voorzitter van het Centrale Comité van de Verenigde Poolse Arbeiderspartij, in zijn rede op de VIe plenaire zitting van het Centrale Comité het Poolse Nationale Front in de strijd om de vrede en de vervulling van het Zesjarenplan als de op dit ogenblik belangrijkste factor naar voren gebracht.

Het Nationale Front — zo verklaarde de Poolse publicist ten slotte — vertegenwoordigt als blok van marxisten en niet-marxisten, een wapen in de strijd van het Poolse volk voor de vrede en de vervulling van het Zesjarenplan. Deze strijd vindt zijn uitdrukking enerzijds in de productieve arbeid van iedere Poolse staatsburger en tegelijkertijd in zijn deelnemen aan de actie van de Poolse vredesbeweging.

De Artistieke

Massabeweging

in het Democratische Polen

Een belangrijke factor in de actie voor cultuurverspreiding in Polen is de zich prachtig ontwikkelende artistieke massabeweging, die berust op cultuurclubs, fabrieksclubs en cultuurhuizen, waarvan er als gevolg van de ontwikkeling van het culturele leven in stad en dorp reeds meer dan 1600 bestaan.

Organisatorische steun vindt deze beweging in de activiteit van de Vakbonden, de Boeren-Eigenhulp, de Vrouwenliga en de Jeugdverenigingen.

De enorme populariteit van deze beweging onder de arbeiders en de boeren wordt het best geïllustreerd door de statistische gegevens, die haar ontwikkeling in de laatste vijf jaar aantonen.

Reeds in de eerste na-oorlogse periode, in de jaren 1945/46 hebben de artistieke verenigingen der Vakbonden plm. 10000 voorstellingen georganiseerd voor plm. 2.000.000 belangstellenden.

In 1947 bedroeg het aantal voorstellingen tezamen met het Eerste Poolse Concours 25000 voor 6.000.000 belangstellenden.

Het jaar 1948 brengt 3600 voorstellingen en concerten voor 7.000.000 belangstellenden. In de jaren 1949/50 zien wij een verdere massale groei tot 7669 verenigingen, die alsvolgt verdeeld zijn: toneel: 2652; dans: 1540; instrumentale muziek: 1287; koorzang: 2030; plastiek: 160.

Tegelijkertijd heeft de Bond van Boeren-Eigenhulp de zorg voor 2598 artistieke verenigingen en de Vrouwenliga voor 225.

Tevens heeft de regering, om begaafde personen in de gelegenheid te stellen zich verder te ontwikkelen, ruim 100 centra voor muziek, plastische kunsten en choreografie in het leven geroepen, waarvan de werkers in de jeugdbeweging gratis gebruik kunnen maken.

De meest ontwikkelde afdeling in deze amateursverenigingen is die van het levende woord met zijn grote rijkdom aan artistieke vormen: voordracht, enscenering, montage en toneelstukken, zowel klassieke als moderne.

De Poolse Toneelconcoursen voor amateursverenigingen in 1947 en '48 alsmede het Festival van 't Sowjet-Toneel in 1949, hebben een beslissende invloed uitgeoefend op de verspreiding en de verbetering van artistieke voortbrengselen. In het kader van dit Festival werden door 1212 arbeidersversverenigingen ruim 50 reportoirestukken uitgewerkt en ongeveer 8000 voorstellingen gegeven voor 2.500.000 toeschouwers. Tegelijkertijd nam de Bond van Boeren-Eigenhulp aan het Festival deel met niet minder dan 1215 plattelandsverenigingen, welker opvoeringen door ruim 350.000 personen werden bijgewoond.

Door de grote omvang van haar activiteit is deze beweging geworden tot een belangrijk instrument voor de sociale en culturele opvoeding der werkende bevolking, terwijl zij tegelijkertijd een reeks uitstekende acteurs- en regisseurstalenten, welke in de arbeiders- en boerenverenigingen schuilen, naar voren brengt. Zo is de naam van de regisseur der vereniging van textielarbeiders uit Bielawa, Radziszwewski, die voor zijn uitbeelding van Fadjejef's „Jonge Garde" onderscheiden is met de Staatspremie voor Kunst, door het ganse land bekend geworden, evenals de naam Pilarski, de met de „Standaard van de Arbeid" onderscheiden hoofdrolspeler in de „Brigade van Slijper Karhan" van het Nieuwe Theater te Lódż. Het komt steeds vaker voor, dat het beroepstoneel aangevuld wordt met leden van amateursverenigingen.

Op het amateurtoneel verschijnen nu ook stukken, die geschreven zijn door leden van fabrieksinstellingen. Reeds heden kan men dergelijke stukken vermelden, zoals dat uit het leven van Silezische metaalarbeiders, „De Spil" genaamd, geschreven door Teodor Gajda, arbeider in de hoogoven „Zygmunt" in Lagiewniki; het door de arbeider uit Lódż Władyslaw Pawlak geschreven stuk „Nooit meer", dat het productievraagstuk behandelt; of de reeks kleinere toneelwerken van B. Pańkowicz, een gewezen arbeider, die nu functionaris is van het Cultuurhuis te Szczecin.

Het door amateursverenigingen ingestudeerde repertoire heeft dikwijls de technische hulp van het beroepstoneel nodig. Uitstekende resultaten werden bereikt door de zg. patronaten, die verschillende amateursverenigingen met raad en daad bijstaan.

Zo heeft het Nieuwe Theater te Lódż, dat het patronaat over het amateurstoneel van de hoogoven „Zabrze" op zich heeft genomen, de toneelvereniging gesteund bij de instudering en opvoering van het bekende stuk van de Hongaarse schrijfster Eva Mandi: „Helden van alledag". In Kraków hebben vele acteurs, dirigenten en balletmeesters het hunne

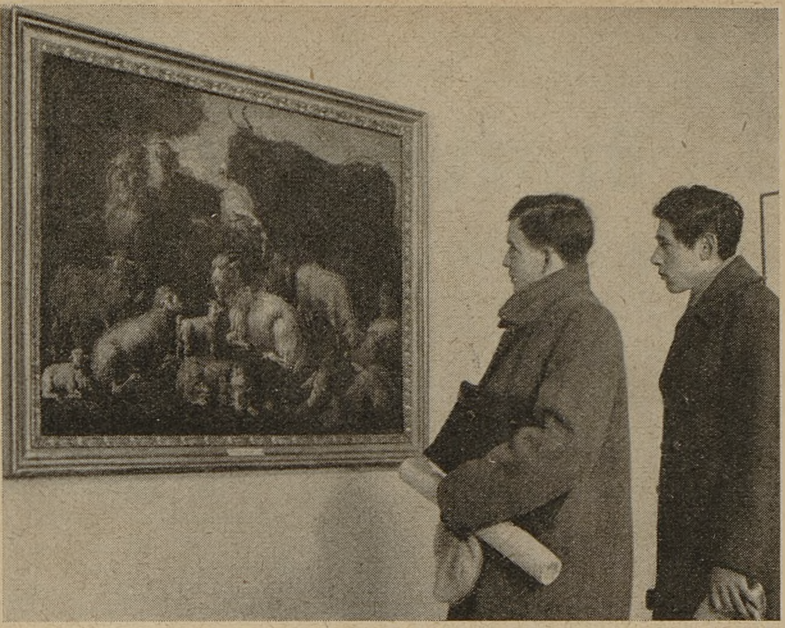
Ook wij vervullen het zesjarenplan

De Club Warmia en Mazurië van de vrouwenliga: Bruidsmeisjes kleden de bruid aan.

Gestolen Schilderijen terug

35 waardevolle kunstwerken, die door de fascisten uit de schilderijenverzameling van het kasteel Wilanów (bij Warszawa) gestolen en naar het buitenland waren gebracht, werden later door het Russische leger teruggevonden en zijn nu aan Polen teruggegeven. De schilderijen waren zwaar beschadigd en zijn eerst door Russische kunstenaars van naam gerestaureerd onder leiding van de Russische kunsthistoricus Grabari, een werk waaraan men jaren heeft besteed.

gedaan voor amateursverenigingen door hen bij te staan bij de regie, de scenografie enz. In hoge mate wordt de verhoging van het niveau der toneelkunst beïnvloed door de publieke discussies, welke in vele theaters wordt georganiseerd en waaraan toeschouwers, de medespelenden en vaak ook de schrijver van het stuk deelnemen. Het oordeel van de arbeiders getuigt van een steeds groeiende belangstelling van het werkende volk voor het huidige theater.

Naast de toneelverenigingen verheugen ook de koor-, dans- en orkestgezelschappen zich in een grote populariteit. De onuitputtelijke rijkdom der Poolse volksliederen alsmede de levende traditie van arbeidersliederen, verrijkt met het veelzijdige répertoire van liederen uit onze tijd, verschaft deze verenigingen veel waardevol zangmateriaal.

Naast de arbeiderskoren met hun oude traditie ontwikkelen zich ook bijzondere regionale plattelandsverenigingen in hun kleurige klederdrachten, zoals bv. het Koor uit Białowieża of het gezelschap uit Śląsk, dat veel succes oogst in Albanië.

Even bekend en populair zijn de dansgezelschappen, die hun répertoire putten uit de enorme vormenrijkdom van de Poolse volksdans. De dansen van andere Slavische volken, zoals de Russische, Tchechische, Slowaakse, Bulgaarse en andere, oogsten een even groot succes.

De Poolse dansgroepen hebben grote waardering verworven bij hun optreden in het buitenland, waar zij deelgenomen hebben aan congressen en festivals en o.a. een serie voorstellingen hebben gegeven in het kader van de arbeidersfeesten in Tchechoslowakije en Hongarije. Een groot succes hebben de Poolse gezelschappen ook geoogst tijdens het Congres van de Democratische Jeugd te Boedapest.

Op het ogenblik bereiden de muziek- en dansverenigingen zich voor op het Festival van Poolse Muziek, dat een algemeen overzicht zal geven van de resultaten van de amateursbeweging op dit gebied.

Er zijn ook amateursverenigingen van beeldende kunstenaars; deze omvatten teken-, beeldhouw- en practische grafische kunst. Een aparte vermelding verdient de mijnwerkersvereniging in Rądułtowe in Silezië, die zich speciaal toelegt op het beeldhouwen uit steenkool.

De in 1949 georganiseerde Eerste Poolse Amateurs Tentoonstelling van Beeldende Kunstenaars bracht de werken van ruim 1000 arbeiders en geestelijke werkers van hoog artistiek gehalte bijeen. Vele van de tentoongestelde werken werden gekocht door verschillende ministeries.

Op het ogenblik zijn de voorbereidingen voor de Tweede Nationale Tentoonstelling, die in Maart van dit jaar in Warszawa wordt geopend, in volle gang.

De zich snel ontwikkelende artistieke beweging wordt krachtig gesteund door de democratische regering. Het steeds groeiende net van bioscopen, theaters, en cultuurhuizen vormt een goede basis bij de voorbereiding van alle vormen van activiteit der amateursverenigingen.

In het kader van het Zesjarenplan werden belangrijke culturele investeringen verwezenlijkt, welke het middelpunt van deze activiteit vormen.

Naast de reeds bestaande Militaire Cultuurhuizen in Katowice en Kraków verrijzen er heden vele andere in Olsztyn, Wrocław, Opole. In de naaste toekomst hoopt men met de bouw van een enorm Cultuurpaleis in de fabrieksstad Lódż te beginnen. Voorts wordt in de hoofdstad het Centraal Cultuurhuis opgericht, naast de pas verrezen cultuurhuizen voor de afzonderlijke woonwijken. Een hele reeks moderne fabrieksclubs en cultuurhuizen verrijst op het ogenblik in de eerste socialistische stad Nowa Huta. In het industriële Silezië wordt tussen Katowice en Chorzów een reusachtig Park voor Cultuur en Verpozing voor de Silezische mijnwerkers en hoogovenarbeiders ingericht.

In Katowice wordt momenteel reeds de laatste hand gelegd aan een prachtig Kinderpaleis, het eerste in Polen, dat op de modernste wijze is uitgerust, terwijl de Poolse Jeugdvereniging in vele wojowodschapssteden een reeks Cultuurhuizen voor de jeugd inricht.

Wanneer wij aan deze lijst nog de indrukwekkende getallen toevoegen, die vermelden, dat er in het kader van het Zesjarenplan, 3300 dorpsbioscopen zijn opgericht, dat het aantal radio-abonné's op het land gestegen is tot 1.300.000 en dat het aantal rondreizende toneelgezelschappen in de laatste jaren 9 maal groter is geworden, verkrijgen wij een prachtig perspectief van de ontwikkeling van het culturele leven in een staat, die het socialisme opbouwt.

Korte berichten

Meststoffen-industrie wordt uitgebreid

In verband met het plan, de landbouwproductie tot 1955 50 % te doen stijgen, besteden de staats-instellingen intensief hun krachten er aan, de meststoffen-industrie in Polen belangrijk uit te breiden. Een analyse van de productie-mogelijkheden van de Poolse meststoffen-industrie heeft bewezen, dat de twee stikstof-fabrieken in Mośćice (in de buurt van Tarnow) en in Chorzow, zelfs bij een belangrijke uitbreiding, niet in staat zullen zijn, de nauwkeurig berekende behoefte van 230.000 ton kalkstikstof te verwerken. Zij konden het slechts tot 165.000 ton brengen. Daarom moeten er nieuwe stikstof-fabrieken gebouwd worden. Er zullen twee worden gebouwd in Bydgoszcz.
Het sterkst is de behoefte aan salpeterzuur, daar dit artikel voor de landbouw het meest gevraagd wordt. Men heeft het voornemen de huidige productie van 103.350 ton op te voeren tot 600.000 ton, terwijl de aanmaak van kalkammon-salpeter driemaal zo groot zal worden. Verder begint men een nieuwe kunstmest te produceren, de z.g. „Mocznik". Van alle tot nu toe bekende mestsoorten is deze nieuwe kunstmest het meest geschikt voor de Poolse landbouw.
De phosphormest „Superphosphaat" is de belangrijkste mestproductie voor Polen (400.000 ton). Ten gevolge van een merkbaar tekort aan zwavelzuur, zullen de superphosphaat-fabrieken, die reeds 800.000 ton opbrengen, op nog grotere toeren gaan draaien. De huidige opbrengst blijft echter nog zeer ten achter bij de werkelijke behoefte. Toereikende hoeveelheden zullen pas in de komende jaren ter beschikking staan na een uitbreiding van de daarvoor bestemde fabrieken.
Onder de benaming „nitrophosphaat" is een mengsel van stikstof en phosphormest op de markt gekomen. Verleden jaar was er een belangrijke productie-stijging van zwavelzuur, waardoor de vooruitzichten op een grotere hoeveelheid phosphormest verzekerd zijn. Ook hier echter is de behoefte veel groter dan de omzet. Ditzelfde kunnen we zeggen van de kalimest. Daar Polen voor deze belangrijke meststof bijna geheel is aangewezen op de import van Duitse Democratische Republiek en de Sowjet-Unie, hoopt men dit euvel op soepele wijze te kunnen oplossen.
Kort geleden zijn er bij belangrijke aardolie-boringen in de buurt van Klodowa nieuwe kali-zoutlagen ontdekt. Men mag aannemen dat de resultaten van deze onderzoekingen ertoe zullen bijdragen dat het kalizout in grotere hoeveelheden zal worden geproduceerd.
Het streven om de behoefte naar meststoffen door productie in eigen land zo veel mogelijk te dekken, heeft reeds tot grote resultaten geleid.

*

De woningbouw staat op de voorgrond

Tot het jaar 1955 moet de jaarlijkse aflevering van woningen tot het vijfvoudige van 1949 stijgen. Naar uit een zo juist gepubliceerde statistiek blijkt, vertoont de bouwnijverheid in het jaar 1950 in vergelijking met 1949 de grootste stijging van alle investeringsobjecten. Zo hebben in het jaar 1950 ongeveer 81.600 woningen hun bestemming gevonden en nog 42.000 zijn wat het buitenwerk betreft klaar gekomen, terwijl in het plan over slechts 63.500 gesproken werd.

*

Steenkolen voor Pakistan

Pakistan, dat voor de eerste 6 maanden ongeveer 960.000 ton steenkolen nodig heeft, zal deze hoeveelheid ten gevolge van een overeenkomst met het Poolse ministerie voor buitenlandse handel, voor het grootste gedeelte ontvangen van Polen.

*

Turf, nieuw materiaal voor de industrie

Polen schat zijn turf-gebied op ca. 1.8 millioen Hectaren. Naast het verbruik van turf door de bevolking, voor het verbeteren van de grond en voor het vee, wordt deze de laatste tijd gebruikt voor vele takken van industriële productie. Door het onttrekken van turfgas, wordt turfteer verkregen, benevens lichtgas, en pek als bindmiddel om kolen tot briketten te maken. Ook voor het samenstellen van methyl-alcohol, zuren, creosoot, ammoniak en benzine wordt de turf verwerkt, alsmede voor de bouwindustrie voor het maken van thermo-isoleerplaten, voor de bekleding van geluiddempende ruimten, en ten slotte in de levensmiddelenindustrie voor het conserveren van vruchten en eieren.
De turfindustrie wordt in geheel Polen uitgebreid en bij het invoeren van nieuwe methoden maakt men gebruik van de ervaringen van de Sowjet Unie. In Elbląg worden een technische school en een onderzoekings-instituut voor de turfindustrie opgericht.
Het winnen van turf is de laatste 3 jaren tienvoudig gestegen. In de komende 5 jaren zal de winning het viervoudige worden van 1950, d.w.z. het veertigvoudige van 1947.
De ontwikkelingsmogelijkheden voor het turf-winnen zijn in Polen uiterst gunstig, daar het geheel mechanisch geschiedt en de hiervoor nodige machines in eigen land gemaakt kunnen worden.

*

De aanplant van bind-wilg uitgebreid

Het gebied van Nowy Tomyśl (Poznań) is het grootste gebied voor de aanplant van bind-wilg in geheel Europa, terwijl daar ook hop verbouwd wordt. Deze Amerikaanse wilg (salix americana) is van buitengewone kwaliteit en de oppervlakte voor de aanplant ervan bedraagt ca. 1000 ha. Dit gebied levert dan ook 80 % van de gehele Poolse rietmeubelindustrie.
Mettertijd zal deze aanplant nog worden uitgebreid, daar de staat hiervoor gelden ter beschikking zal stellen, omdat dit gebied door klimaat en bodem zich speciaal leent voor het aanplanten van deze wilg (de salix americana is zeer gevoelig voor vorst).
In Poznań is een instituut opgericht voor de wilgen-industrie, waar nieuwe methodes worden uitgewerkt voor het aanplanten en veredelen van de bindwilg. Binnen een paar jaar zal de oppervlakte voor de aanplant viermaal zo groot zijn als thans. Hiervoor verleent de staat grote credieten, die geheel bestemd zijn voor de boeren om hun nieuwe aanplant te betalen, daar de staatsdomeinen en de landbouw-organisaties gelden uit andere bronnen daarvoor ter beschikking stellen.

*

Bebossingsplan ter verbetering van het klimaat van Warszawa

Met het oog op de verbetering van het klimaat wordt tegenwoordig het gehele gebied van de omgeving van Warszawa volgens een breed opgezet plan bebost. Het zandige gebied in de omgeving van de hoofdstad, dat op dit ogenblik slechts ongeveer 12 % aan beboste oppervlak vertoont, zal tegen 1955 voor 23,5 % bebost zijn; men heeft hierbij niet allereerst de houtwinning, maar uitsluitend de verbetering van het klimaat op het oog. Dit project omvat niet alleen de hoofdstad zelf, maar het gehele, tegen die tijd ontstane stedencomplex in de omgeving van Warszawa. De bosgebieden, welke een ideaal gemengd bos zullen

vormen, zullen in concentrische gordels rondom de hoofdstad heen lopen. Ook de verkeerswegen — straatwegen zowel als spoorbanen — krijgen aan beide zijden smalle boomstroken, die zowel de velden langs de wegen tegen stofwolken, als de verkeerswegen zelf tegen sneeuwvlagen moeten beschermen en die hoofdzakelijk uit moerbeibomen, acacia's en linden zullen bestaan. Deze laatste boomsoort zal op zijn beurt de grondslag vormen voor uitbreiding van de zijderups- en bijenteelt. Ook aan de verbouw van hop is in dit verband gedacht.
In eerste instantie worden in het begin van dit voorjaar de om Warszawa gelegen heuvels beplant en wel met wilgetwijgen. In het lopende jaar zullen circa 380 ha heuvels beplant en nog 2.000 ha bebost worden.

*

MUZIEK

Rozycki door de Staatspresident onderscheiden. Feestelijkheid ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum

De Poolse componist Ludomir Rożycki is naar aanleiding van zijn 50-jarig jubileum door Staatspresident Bierut onderscheiden met „het Kruis met de Ster" in de orde „Polonia Restituta". Een van zijn belangrijkste balletten „Pan Twardowski" werd bij deze gelegenheid in de Warszawase Opera opgevoerd.
Het buitengewoon omvangrijke oeuvre van Rożycki bevat opera's, balletten, Symphonische werken, Solo-concerten en kamermuziek. Tot zijn meest bekende werken behoren: „Stanczyk", „Boleslaw de Moedige" en Koning Kophetua" (alle symphonische werken en muziekdrama's): „Meduza", „Eros en Psyche" e.a., een komische opera „Casanova" alsmede de muziek voor het ballet „De Duivelsmolen". Zowel in Polen als in andere Europese landen heeft zijn werk een groot succes. Rożycki vindt in de volksmuziek grote inspiratie voor zijn scheppen. Hij ging niet onder in de gangbare wijze van componeren, een euvel, waaraan vele Poolse talentvolle musici toentertijd leden.

*

Twee nieuwe werken van Poolse componisten

Op zijn laatste symphonieconcert gaf het Warszawase Philharmonisch Orkest o.a. de eerste uitvoering van twee hedendaagse Poolse composities en wel de „Oudpoolse Suite voor strijkorkest" van Andrzej P a n u f n i k — welbekend door gastconcerten in Duitsland — en de voor orkest, koor en sopraansolo geschreven „Lublinse bruiloft" van Tadeusz S z e l i g o w s k i. De „Oudpoolse Suite" van Panufnik is opgebouwd op oudpoolse dansmelodieën uit de 16e en 17e eeuw, waarbij de componist zijn individuele muziekopvatting op de achtergrond heeft gedrongen, om de stijl van dat tijdperk zo zuiver mogelijk te bewaren. Deze bedoeling van de componist vindt haar uitdrukking in de ongecompliceerde vorm en in de opbouw van de suite en ook in haar voor tegenwoordige oren strenge, ietwat diatonische — op de natuurlijke toonladder gebaseerde — harmonie. De stijl van het tijdperk wordt ook gevolgd in de daarbij gecomponeerde tussenspelen, die de afzonderlijke delen van de suite met elkaar verbinden. Szeligowski grijpt in zijn „Lublinse bruiloft" eveneens terug naar de uit deze streek stammende authentieke volksmelodieën en teksten, die bij verschillende volksgebruiken gezongen werden en die reeds voor een deel in het vergeetboek dreigden te geraken.

*

Dr. Stanislaw Skrzeszewski Minister van Buitelandse zaken

De Minister van buitenlandse zaken van Polen, M o d z c l e w s k i, is op eigen verzoek, wegens zijn slechte gezondheidstoestand, door President Bierut van zijn ambt ontheven. Dr. Stanislaw S k r z e s z e w s k i is tot zijn opvolger benoemd.

*

Theater

In Warszawa waren tot nu toe 4 vaste Kindertheaters en wel „Gulliver", „Luchtkastelen", „Raj" en het theater „Het nieuwe Warszawa". Nu is er nog een vijfde theater geopend „De Dwergen", dit theater wordt bespeeld door Lilliputters, die voor de oorlog meest in buitenlandse circus-ondernemingen op zeer slechte arbeidsvoorwaarden werkten. In 1946 vormden zij een eigen troep en in 1949 begonnen zij hun werkzaamheden onder leiding van Zielanka als: „De Dwergen". Talloze steden en dorpen van Polen hebben zij bezocht en zij zijn nu voor vast verbonden te Warszawa. Zij spelen o.a. veel Sprookjes van Andersen.

*

Het Poolse Rode Kruis strijdt voor de vrede

Tot nieuwe voorzitter van het Poolse Rode Kruis te Warszawa werd op de landelijke conferentie Dr. J. Rurkiewicz benoemd.
Op de conferentie werd vastgesteld, dat het Poolse Rode Kruis een vrijwillige massa-organisatie is, die tot taak heeft de propaganda te voeren voor betere hygiëne, en te strijden tegen die ziekten in de stad en op het land welke ontstaan ten gevolge van slechte sociale omstandigheden. Deze organisatie veroordeelt scherp elke vorm van onderdrukking en van imperialistische oorlogsvoering en heeft zich mede tot taak gesteld te strijden voor het behoud van de vrede.

*

Internationale Studentenbeweging in Zakopane

In Zakopane hield de internationale studentenbond in samenwerking met het Poolse Jeugdverbond (Z.M.P.) van 23 Maart tot 1 April een internationaal congres. Hieraan werd naast talrijke vertegenwoordigers van de Poolse studenten deelgenomen door gedelegeerden uit de Duitse Democratische Republiek, uit Frankrijk, Groot-Brittannië, Zwitserland, Noorwegen, IJsland, Denemarken, Mexico, Columbia, Hongarije en Roemenië.

*

Bezoek van Poolse parlementsleden aan België

De leider van de delegatie van Poolse parlementsleden welke een bezoek bracht aan België, Barcikowski, prees in een interview met de pers de buitengewoon hartelijke ontvangst, die de Poolse afgevaardigden in België was bereid. De vrije uitwisseling van meningen tussen de Belgische en Poolse parlementsleden droeg er sterk toe bij, de vooroordelen over het nieuwe Polen te verdrijven, welke verspreid worden door kringen, die belang hebben bij het voortbestaan van gespannen betrekkingen tussen de volken.
Wat betreft de vraag van de wereldvrede, de alles beheersende vraag voor alle volken van de wereld, waren allen het erover eens, dat het noodzakelijk is, voor de vrede te strijden en de oorlog als een middel tot regeling van internationale meningsverschillen uit te bannen.
Barcikowski wees hierbij met grote nadruk op het gevaar, dat een herbewapening van West Duitsland voor de aan Duitsland grenzende landen, Polen en België betekende, welke landen meer dan eens in de geschiedenis slachtoffer hiervan waren geweest.
Als een der belangrijkste momenten van de Pools-Belgische besprekingen noemde Barcikowski het naar voren brengen van de mogelijkheid van een vreedzaam naast elkaar bestaan van beide stelsels, het socialistische en het kapitalistische, een punt waaromtrent eveneens volledige overeenstemming bestond.
Op economisch gebied kwam de gemeenschappelijke overtuiging tot uitdrukking, dat men in het belang van beide landen zich moest verzetten tegen de door het buitenland aan België opgedrongen discriminatie-politiek. Tevens werd door beide kanten de wens geuit naar uitbreiding van de eeuwenoude culturele betrekkingen tussen Polen en België.

Adressen van Ondernemingen voor de Buitenlandse Handel

Centralne Biuro Łożysk Tocznych „CEBILOZ"
Centraalbureau Voor Kogellagers „CEBILOZ" — Warszawa, Krakowskie Przedmieście 47/51
Telefoon: 73950 — Telegramadres: CEBILOZ Warszawa

Centrala Eksportowo-Importowa Premysłu Drzewnego
Import en Export Centrale voor Houtproducten — Exportbureau, Warszawa Miodowa E
Telefoon: 8-86-74 — Telegramadres: CEPEDE Warszawa

Centrala-Morska Importowo-Eksportowa
Import- en Export- Zeecentrale — Warszawa, Hoża 35
Telefoon: 7-49-80—84 — Telegramadres: CENTROMOR Warszawa

Centrala Zaopatrzenia Materialowego Przemysłu Węglowego
Centrale Voor de Materiaalvoorziening van de Kolenmijnen — Import Bureau, Katowice, Plebiscytowa 36
Telefoon: Centrale 3-59-81; Bijkantoor: Lwowska 11; Telefoon: 8-68-02; 8-65-01 — Telegramadres CENTROZAP Katowice

Centrala Zaopatrzenia Hutniczego
Centrale Voor de Voorziening van Hoogovens, Import Bureau, Katowice, Armii Czerwonej 12/14
Telefoon: 3-67-01/05; 3-49-41/45. Bijkantoor: Warszawa, Na Skarpie 21. Telefoon: 8-81-93; 8-81-96 — Telegramadres CENTRORUD Katowice

Centrala Spółdzielni *Mleczarsko-Jajczarskich*
Centrale Voor de Melk- en Eieren-Coöperaties — Warszawa, Hoża 66/68
Telefoon: 8-96-00/5 — Telegramadres: CESEMJOT Warszawa

Centrala Handlowa Przemysłu Cukrowniczego
Handelscentrale van de Suikerindustrie, Warszawa, Al. Niepodległości 161
Telefoon:: 4-00-80 — Telegramadres: CUKROZBYT Warszawa

„DAL" Towarzystwo Handlu Międzynarodowego S.A.
„DAL" Vereniging voor de Buitenlandse Handel N.V. — Warszawa, Nowy Swiat 40
Telefoon: 7-58-60 — Telegramadres: DALOS Warszawa

Polskie Towarzystwo Handlu Zagranicznego dla Elekrotechniki „ELEKTRIM", Sp. z. o. o.
Poolse Maatschappij voor Buitenlandse Handel in Electrotechnische Artikelen „ELEKTRIM", Naamloze Vennootschap — Warszawa, Sienna 32
Telefoon 8-01-20 — Telegramadres: ELEKTRIM Warszawa

Polskie Zakłady Zbożowe — Biuro Handlu Zagranicznego
Poolse Graanbedrijven — Bureau voor Buitenlandse Handel, Warszawa, Kopernika 30
Telefoon Directie: 8-21-69 — Telegramadres EXPEZET Warszawa

Państwowa Centrala Drzewna „PAGED"
Staats-Houtcentrale „PAGED" — Bureau voor Buitenlandse Handel, Warszawa, Plac 3-ch Kryży 18
Telefoon: 7-50-20/23 — Telegramadres: HAZAPAEED Warszawa

„HORTUS" Import i Eksport Nasion

„HORTUS" Import en Export van Zaden, Warszawa, Klonowa 20
Telefoon: 8-08-24/29 — Telegramadres: HORTUS Warszawa

„FILM POLSKI" Biuro Zagranicznego Obrotu Filmów

„POOLSE FILM" Bureau voor de In- en Verkoop van Films in het Buitenland — Marszałkowska 56
Telefoon: 8-61-33 — Telegramadres: IMEX-FILM Warszawa

Centrala Rybna

„Viscentrale, Bureau voor Buitenlandse Handel, Warszawa, Puławska 14
Telefoon Centrale: 7-10-22 — Telegramadres MOTORIM Warszawa

„PAPEXPORT" Centrala Eksportowo-Importowa

„PAPEXPORT" Import- en Exportcentrale voor de Papierindustrie — Warszawa, Wspolna 50
Telefoon: 8-10-00 — Telegramadres PAPEXPORT Warszawa

Centrala Produktów Naftowych

Aardolieproducten Centrale, Warszawa, Rakowiecka 39
Telefoon: 4-00-20/25 — Telegramadres: PETROL, Warszawa

„POLIMEX" Polskie Towarzystwo Importowe Maszyn i Narzędzi

„POLIMEX" Poolse Import Maatschappij voor Machines en Werktuigen — Warszawa, Czackiego 7/9/11
Telefoon Centrale: 7-57 20 — Telegramadres: POLIMEX Warszawa

Centralny Zarząd Przemysłu Mięsnego

Centraal Bureau voor de Vleesindustrie, Bureau voor de Buitenlandse Handel, Warszawa, Złota 37
Telefoon Directie: 7-33-80 — Telegramadres: POLMEAT Warszawa

Polskie Towarzystwo Maszyn Biurowych

Poolse Kantoormachines Maatschappij N.V. — Warszwawa, Szpitalna 8
Telefoon: 8-27-25 — Telegramadres: TABULATOR Warszawa

Centrale Importowa Przemysłu Włokienniczego „TEXTIL-IMPORT"

Importcentrale voor de Textielindustrie „TEXTIL-IMPORT — Łódż

„LAS" Państwowa Centrala Leśnych Produktów

„LAS"Staatscentrale voor Bosproducten, Bureau voor Buitenlandse Handel, Warszawa, Al. Jerozolimskie 57
Telefoon: 8-72-21 — Telegramadres: ZALAS Warszawa

„DOM KSIAZKI" Centrala Obrotu Księgarskiego

„DOM KSIAZKI" Boekhandelscentrale — Bureau voor de Buitenlandse Handel, Warszawa, Wiejska 16
Telefoon: 8-23-77

N.V. Internationale Vleeswaren- en Conservenfabrieken

DRIEBERGEN (Holland)

GEVATO

Uitgebreide

im- en exportzaken in

- Geslachte- en levende Varkens
- Spek en Reuzel

Aanbiedingen gaarne aan ons adres Postbus 1 Driebergen, (Holland) Tel. K 3438-8645 (4 lijnen)

Impexmetal

Centrala Importowo Eksportowa.
Przedsiębiorstwo Państwowe.
KATOWICE
UL Wita Stwosza 7
Tel. 329-60, 329-69, 366-85, 366-09.
Hoofdagentschap Warszawa, Ul. Kredytowa 6 - Tel. 745-10, 745-11, 745-12.
Telegramadres:
IMPEXMETAL KATOWICE.

HOOGOVENPRODUCTEN o.a.:

Pijp, merk: „Ferrum" — Gegalvaniseerd plaatijzer, merk: „Sedzimir" — Gegalvaniseerd gegolfd plaatijzer — Zwart plaatijzer — Profiel staal — Rails — Naadloze buizen — Gegalvaniseerde pijpen met gelaste flens — Electrolytisch zink — Gezuiverd zink — Ruw zink — Zink: „New Yersey" — Zink legeringen — Staven van zink legeringen — Zinkblik — Gegolfd zinkblik — Zinken bekers — Zinkpoeder.

IMPORT- EN EXPORTCENTRALE

Frijdal & Co.

Amsterdam C
Prinsengracht 701
Telephone 33973—39304

OFFER
All Polish raw materials, products and manufactures, and ASK;

offers of Dutch and Indonesian products for Poland
Also arrange all barter-transactions

CENTRALA ZBYTU WEGLA

Przedsiębiorstwo Państwowe

Kolen-Verkoopcentrale-Staatsbedrijf N.V.

Polen-Katowice
Il. Kościuszki 30. Telefoon 85289, 85889.
Telegramadres: „Węglokoks Warszawa.

Bijkantoren in havensteden:
Gdańsk—Wrzeszcz.
Ul. Batorego 26. Telefoon 41141 tot 41147.
Telegramadres: „Polcoal Gdańsk".
Szczecin, Wały.
Bolesława Chrobrego 1. Telefoon 3295.
Telegramadres: „Polcoal Szczecin".

Kantoren in het Buitenland:
Oostenrijk — Wien 1.
Hessgasse 1. Telefoon U 295-14.
Telegramadres: „Weglokoks Wien".
Frankrijk — Paris 9.
23, Rue Taitbout. Telefoon: Paris Provance 85-70.
Telegramadres: Węglokoks Paris.
Zweden — Stockholm.
Regeringsgatan 22. Telefoon: 21-68-09.
Telegramadres: „Koldelagat-Stockholm".